

НАРИСНА ГЕОМЕТРІЯ

АРХІТЕКТУРНА ГРАФІКА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ
до виконання практичних робіт
для студентів спеціальності
G17 «Архітектура та містобудування»
III СЕМЕСТР

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

НАРИСНА ГЕОМЕТРІЯ

(архітектурна графіка)

Укладачі: К.А. Рєзанова, О.В. Овсієнко,

*Методичні вказівки та завдання
до виконання практичних робіт
для студентів спеціальності
G17 «Архітектура та містобудування»
3 семестр*

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2026

УДК 514.18:72:378.147
Н 28

*Затверджено на засіданні методичної ради факультету
архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва,
протокол № 7 від 08 квітня 2026 року.*

Рецензент:

І.М. Фодчук, д-р техн. наук, професор, завідувач кафедри містобудування та архітектурного проектування, факультету архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Укладачі: асистенти кафедри містобудування та урбаністики
К.А. Резанова, О.В. Овсієнко.

Н 28 Нарисна геометрія (архітектурна графіка) : метод.
вказівки до виконання практичних робіт / уклад.: К.А. Резанова,
О.В. Овсієнко. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича,
2026. 92 с.

*Зміст видання відповідає освітньо-професійній програмі
підготовки бакалаврів за спеціальністю G17 «Архітектура та
містобудування» та програмі дисципліни «НАРИСНА ГЕОМЕТРІЯ
(архітектурна графіка)».*

*Методичні рекомендації містять вказівки до виконання графічних
завдань, варіанти завдань з описом методики їх виконання, список
рекомендованої літератури.*

УДК 514.18:72:378.147

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2025-2026

Вступ

Архітектурна графіка — фундаментальна дисципліна, яка стане основою вашої професійної діяльності як архітекторів. Вона поєднує в собі ручні й цифрові методи роботи, що робить її універсальним інструментом для втілення творчих задумів у реальні проекти. Саме через графічні зображення ви навчитеся передавати свої ідеї, концепції та бачення майбутніх будівель і просторів.

Особливість цього курсу полягає в тому, що ви опануєте обидва напрямки архітектурної графіки. Ручна графіка розвиває відчуття простору, пропорцій і деталей, допомагає краще зрозуміти взаємодію світла, тіні та фактури. Вона формує творче мислення й дозволяє швидко виражати ідеї через ескіз. Цифрова графіка, у свою чергу, відкриває можливості для точних креслень, складних візуалізацій та професійних презентацій, які є невід'ємною частиною сучасної архітектурної практики.

На курсі ви ознайомитеся з різними техніками:

Ручна графіка: олівцеві ескізи та креслення, туш і лінер для чітких ліній, акварель і гуаш для передачі атмосфери, маркери та кольорові олівці для швидких презентаційних ескізів.

Цифрова графіка: робота з графічними планшетами, використання спеціалізованих програм для архітекторів, створення колажів, візуалізацій та презентаційних матеріалів. Кожна з цих технік має свої особливості та застосування, і ви навчитеся обирати найбільш доречну залежно від завдання. Поєднання ручної та комп'ютерної графіки дасть змогу вам сформулювати гнучкий підхід, який відповідає вимогам сучасної архітектурної професії.

Мета курсу

Метою даного курсу є формування у студентів комплексних навичок роботи з архітектурною графікою — як ручною, так і цифровою. Це дозволить не лише технічно правильно виконувати графічні роботи, але й розвинути просторове мислення, необхідне для архітектора. Курс спрямований на вивчення принципів аналізу простору, його структури та методів передачі графічної інформації різними засобами.

Ручна графіка виступає основою розвитку індивідуального стилю та творчої виразності, допомагає глибше зрозуміти пропорції, масштаб і композицію. Вона формує здатність до вільного експериментування з техніками та матеріалами.

Цифрова графіка розширює можливості архітектора, забезпечуючи точність, швидкість та професійну презентацію проєктів. Вона дозволяє створювати візуалізації, креслення та колажі, які відповідають сучасним стандартам архітектурної практики.

Особлива увага приділяється поєднанню ручних і цифрових технік, розвитку критичного аналізу власних робіт та балансу між технічною точністю й творчою індивідуальністю. Студенти навчатимуться створювати графічні матеріали, що не лише відповідають професійним вимогам, але й відображають концептуальну ідею, емоційний зміст і авторський почерк.

Завдання курсу

Курс «Архітектурна графіка» спрямований на формування у студентів практичних навичок роботи з графічними техніками та розвиток розуміння архітектурної композиції. Основними завданнями курсу є:

- Опанування базових принципів архітектурного рисунка – вивчення пропорцій, перспективи, масштабування та передачі просторової глибини як у ручній, так і в цифровій графіці.

- Розвиток технічних навичок зображення архітектурних елементів – виконання графічних робіт (фасади, торці будівель, деталі архітектури, стафаж, антураж) із використанням різних матеріалів і програмних засобів.

- Формування уявлення про роль графіки в архітектурному проєктуванні – створення концептуальних скетчів, ілюстрацій та презентаційних матеріалів у традиційних і цифрових техніках.

- Використання архітектурної графіки в композиційному вирішенні – уміння гармонійно поєднувати архітектурний простір з навколишнім середовищем, фігурами людей, транспортом, рослинністю, як у ручних ескізах, так і в цифрових колажах та візуалізаціях.

- Розвиток індивідуального стилю та творчого мислення – поєднання технічної точності й креативності у створенні графічних матеріалів для архітектурних проєктів, постерів, афіш та художніх експериментів.

У межах курсу студенти виконують завдання, що охоплюють як традиційні технічні малюнки, так і сучасні цифрові методи роботи з архітектурною графікою. Це дозволяє не лише оволодіти професійними навичками, а й сформувати

власний підхід до відображення простору та презентації архітектурних ідей.

Організація практичних робіт

- Практичні роботи проводяться у формі індивідуальних завдань, які виконуються студентами під керівництвом викладача.

- Кожне завдання має на меті закріплення теоретичних знань з архітектурної композиції та вдосконалення практичних навичок роботи з графічними техніками.

- Виконання завдань здійснюється як вручну, так і за допомогою комп'ютерних засобів. Роботи виконуються на аркушах формату A3 або A2 (залежно від складності) з використанням різноманітних матеріалів та інструментів: олівців, лінерів, акварелі, маркерів та інших матеріалів.

Оцінювання

Для ручної графіки:

1. Відповідність завданню – точність передачі задуму, чи то ескіз, чи деталізована композиція.

2. Якість ліній та штриха – виразність, акуратність і впевненість у нанесенні ліній олівцем, тушшю чи іншими матеріалами.

3. Композиційна цілісність – гармонійне розміщення елементів на аркуші, баланс форм і простору.

4. Передача об'єму та глибини – майстерність використання штрихування, тіней чи тонування для створення тривимірності.

5. Ефективність техніки – доречність і якість застосування обраних матеріалів (акварель, маркери, олівці) для досягнення художнього ефекту.

6. Оформлення ескізу – охайність подачі, включаючи чистоту аркуша та, за потреби, мінімальні підписи чи рамки.

7. Креативність – оригінальність підходу, індивідуальність стилю та здатність передати ідею через графіку.

Додатково для комп'ютерної графіки:

8. Технічна точність – правильність побудови креслень, масштабність та коректність геометрії у цифровому середовищі.

9. Якість візуалізації – грамотне використання кольору, світлотіні, текстур і матеріалів.

10. Охайність цифрової подачі – відсутність технічних помилок (наприклад, обрізаних ліній, нерівних рамок, зайвих шарів).

11. Презентаційність роботи – продуманість верстки аркуша, вдале використання шрифтів, підписів, схем та графічних елементів.

12. Інтеграція з ручною графікою (за наявності) – гармонійне поєднання різних технік у змішаних роботах.

Методичні вказівки до виконання графічних завдань

Лекція №1

Тема1. Гармонія кольору. Контраст та нюанс. Матеріали та техніка архітектурної графіки.

Колір має відомі характерні властивості й певну виразність. Тільки таке сполучення кольорів, що відповідає нашим очікуванням, що вдало доповнює функціональне призначення предмета, тобто відповідає вимогам єдності кольору й об'єкта, сприймається як гармонічне. Можна встановити три фактори, що беруть участь у створенні гармонічного сполучення: колір, об'єкт, людина.

Нижче ми робимо спробу визначення й інших факторів, які варто враховувати при колірному рішенні.

По-перше, різний вплив і сприйняття кольору. Окремі кольори, наприклад, можуть бути світлими або темними, хроматичними або ахроматичними, насиченими або малонасиченими; сполучення кольорів можуть бути контрастними або неконтрастними тощо. У той же час колір сприймається, наприклад, далеким або близьким, теплим або холодним, легким або важким. Психофізіологічно він впливає на настрій.

По-друге, варто враховувати характер і специфіку об'єктів, структуру їхньої поверхні (вони можуть бути шорсткуваті або гладкі, розчленовані або нерозчленовані), розміри (вони можуть бути великі або малі, довгі або короткі), матеріал (дерево, бетон, метал, скло). Крім того, враховується функціональне призначення. Гармонічне враження від колірнього рішення припускає погодженість як кольорів між собою, так і відповідність характеру кольору й об'єкта.

Терміном «колірна гармонія» часто визначають просто приємне для очей, гарне сполучення кольорів, що припускає певну погодженість їх між собою, певний порядок у них, певну домірність і пропорційність.

Комбінація кольорів сама по собі, розглянута окремо, може бути як гармонічною, так і негармонійною. Теорія колірної гармонії в остаточному підсумку, таким чином, не може бути зведена лише до рішення питання про те, який колір з яким гармонує. Оскільки на естетичну оцінку впливають і форма, і фактура, і просторове положення, і змістовна обґрунтованість, остільки, мабуть, загальні принципи колірної гармонії не можуть бути визначені без врахування цих факторів. Але якою б не була істотна роль згаданих факторів, основу виразності кольору становить все-таки комбінація кольорів, узятих ізольовано, самих по собі.

У природі «теплота» або «холодність» кольору звичайно визначаються станом атмосфери, що часто робить на світлі тони холодними, а в тіні, навпаки, теплими. Про це ще в XI ст. писав В. Вицольд: «На відкритому місці, і коли сонце перебуває низько на небі, предмети, освітлені прямим сонячним світлом, мають теплі відтінки, тому що світло на своєму довгому шляху через атмосферу до предмета й від предмета до ока приймає червоно-жовтий тон, тим часом як предмети, освітлені блакитнуватим відбитим світлом неба, мають холодні відтінки.

«Температура» кольору залежить також і від насиченості. Оптимальніші насичені, чисті кольори завжди будуть холодніші відповідно їм слабко насичені. Ми часто характеризуємо як холодну й строгу ту красу, у якій все строго, правильно. Ми називаємо «холодну архітектуру», що характеризується геометричною чіткістю, строгою симетрією своїх форм.

Всі кольори спектра у відомому змісті є чистими або оптимально насиченими, оскільки кожному з них теоретично

відповідає монохроматичне випромінювання. Однак у спектрі втримуються й такі кольори, як жовтогарячі, жовтий, жовто-зелений, які сприймаються як змішані або, у всякому разі, що містять відтінки. Тому в спектрі варто виділяти основні чисті кольори, тобто кольори, змішанням яких утворюються всі інші. Температура змішаних вторинних кольорів тоді буде залежати від переваги в них червоного або синього.

Теплохолодність кольору залежить і від світлоти. В. Кандинський вірно помітив: «Любий колір може бути холодним і теплим, але ніде цей контраст не помітний так сильно, як у червоному».

Контраст теплих і холодних кольорів використовується не тільки в живописі, але й нерідко в графіці. Дуже важливе визначення теплоти або холодності в характеристиці ахроматичних кольорів. Теплий чорний і холодний чорний справляють зовсім різне враження.

Вивчаючи властивості кольорів, російський учений М. В. Ломоносов перший встановив, що серед великої кількості хроматичних кольорів є тільки три (червоний, синій, жовтий), яких не можна дістати змішуванням інших кольорів. Ці кольори називають основними. Змішуючи основні кольори, дістають кольори інших тонів. Так, змішуючи червоний і синій кольори, дістають фіолетовий, змішуючи червоний і жовтий — оранжевий, а жовтий і синій — зелений. Фіолетовий, оранжевий і зелений кольори називають змішаними. Змішуючи основні кольори із змішаними, можна дістати нові кольори. На зовнішньому кільці кольорового круга показано три основних і дев'ять змішаних кольорів.

Контраст та нюанс в архітектурній графіці

Контраст і нюанс є ключовими категоріями в архітектурній графіці, що допомагають створювати виразні та гармонійні зображення.

Контраст – це різке протиставлення елементів графічного зображення, яке акцентує увагу на певних деталях і робить композицію більш динамічною. У архітектурній графіці контраст досягається за допомогою:

- Світлотіньових переходів (чорне – біле, світле – темне);
- Різниці в товщині ліній (тонкі – товсті);
- Протиставлення текстур (гладкі – фактурні поверхні);
- Відмінностей у масштабі (дрібні деталі – великі площини);
- Використання різних технік (гладкі штрихи – різкі мазки).

Нюанс – це більш м'яке, непомітне відмінність між елементами зображення, що створює відчуття єдності та пластичності. Він використовується для тонкого підкреслення деталей без різких переходів. Основні прийоми нюансування:

- Гра градаціями світла і тіні (м'які переходи, півтони);
- Використання різних варіацій одного кольору чи відтінку;
- Легка зміна фактурності поверхонь;
- Невеликі варіації в товщині ліній та насиченості штрихів.

В архітектурній графіці контраст допомагає привертати увагу до головних елементів композиції, а нюанс – забезпечує глибину та гармонію зображення. Поєднання цих прийомів дозволяє створювати живі, емоційно виразні архітектурні рисунки.

Матеріали та техніка архітектурної графіки.

Будь-яке зображення конструюється за допомогою засобів графічного зображення: точки, лінії, тону і кольору.

Для архітектурної графіки точок асистовується рідко і скоріше як засіб тонального вирішення; лінія, тон і колір окремо формують різні види графіки.

- Лінійна графіка - це формування зображення за допомогою тільки ліній і точок і утворених ними моделей заповнення (штриховок). Не допускається суцільне покриття (заливка) поверхонь, світлотіньові співвідношення трактуються за допомогою штрихуваннями різної щільності.
- Лінійна графіка може виконуватися в сухій (олівець, маркер, лінер, вугілля, сангіна) і мокрій (туш, гуаш) техніках.
- Тональна графіка – використання тону і чітких співвідношень світлоготемного та контрастного-нюансного. Характерною є відсутність яскраво виражених кольірних характеристик, фактури і текстури.
- Тональна графіка -монохромна з легкими відтінками. Вона також передбачає використаннясухої (пастель, кольорові олівці, напівсухі фломастери) і мокрої (акварель, гуаш, туш і т.п.) технік.
- Кольорова графіка передбачає зазвичай використання насиченого кольору в архітектурних кресленнях. Вона вимагає високої якості виконання. Техніка в цілому аналогічна тональній графіці, але з використанням різних поєднань кольорів.

Окрім традиційних сухої і мокрої технік, в даному випадку можуть використовуватися аплікація і колаж з різних матеріалів. В архітектурних кресленнях переважно використовується лінійна і тональна графіки, але для яскравої презентаційної подачі, а також при виконанні якісних скетчів і клаузур дуже ефектною може бути і кольорова графіка.

Графічні інструменти архітектурної графіки.

Найбільш розповсюдженими графічними інструментами є олівці.

Прості олівці прості є найзручнішими і універсальними матеріалами для початківця графіка. Якість інструменту залежить від якості графічного стержня (він не повинен бути ламким). В архітектурній графіці застосовується таке маркування олівців: для креслення – 3Н, 2Н, Н, F, HB, для виконання рисунків F, HB, B, 2B, 3B, 4B, 5B, 6B. Рисунок олівцем є найшвидшим і простим засобом вираження думки архітектора, але, незважаючи на уявну простоту самого засобу, в олівцевій техніці існує безліч графічних прийомів, що використовуються при ескізуванні.

Олівцева графіка застосовується у всіх випадках, коли не потрібне колірне рішення, і необхідна швидка фіксація задуму.

Ескізна графіка кольоровими олівцями і фломастерами відрізняється від техніки малюнка простим олівцем можливістю використовувати колір, продумуючи колористичне рішення майбутнього об'єкта на перших же етапах роботи. Так само, як і в графіці простим олівцем, основні елементи рисунка - це лінія, штрих і тушівка, але штрих та тушівка виконуються кольором. Фломастери - це балони зі стрижнем з фетру. Сьогодні фломастери широко застосовуються в кресленні і рисунку, хоча якість ліній, отриманих за допомогою фломастера, відрізняється своїми особливостями - лінія має нечіткі, розпливчасті контури і підпливає при роботі на будь-якому папері.

Пензлева графіка - потужний засіб для виконання ескізу. Основні інструменти цієї техніки - пензель, олівець і перо. Як фарби традиційно використовуються туш, акварель, гуаш або темпера. За технікою виконання ескізу пензлева графіка поділяється на три основних види: монохромна пензлева графіка без попереднього малюнка олівцем, пензлеве фарбування тушшю або аквареллю попереднього малюнка олівцем або пером, поліхромна пензлева графіка без попереднього малюнка олівцем. Всі вище перераховані техніки і матеріали є найбільш розповсюдженими і використовувалися архітекторами протягом тривалого періоду часу. Не дивлячись на те, що сьогодні все більш широко використовується комп'ютерна графіка, ручна графіка, особливо на етапах ескізування і виконання клаузур, не втрачає своєї актуальності. Тому, окрім застосування вище згаданих

традиційних матеріалів і технік, використовуються і нові сучасні матеріали. Найбільш розповсюдженими і цікавими на сьогоднішній день є маркери.

Маркер – це резервуар з фарбою, що стікає до наконечника з нейлону або повсті. Це сучасний і зручний інструмент для рисунку і нанесення написів, який застосовується в абсолютно різних областях: у побуті, в декоративних цілях, архітектурі, дизайні та ілюстраціях.

На вибір маркера впливають, в першу чергу, властивості його фарби, а також - форма наконечника. Фарби розробляються спеціально для кожного виду маркерів і можуть бути: прозорі або непрозорі, ті що стираються а бо ті що не стираються, ті що розмиваються водою або стійкі до води, ті що змішуються між собою або ті що не змішуються. Форма наконечника також різниться - є круглі, квадратні, скошені наконечники, гнучкі наконечники пензлі.

Тема №2. Композиція в архітектурному проєктуванні

Вступ

Композиція є одним із фундаментальних принципів архітектурного проєктування, що визначає взаємодію архітектурних елементів, їхню гармонію, пропорції та співвідношення в просторі. Вона формує візуальне сприйняття будівлі та її функціональність, а також впливає на відчуття масштабу та ритму. Грамотно побудована композиція допомагає досягти єдності форми та змісту в архітектурному об'єкті.

Основи композиції

Композиція в архітектурі базується на кількох ключових принципах, серед яких:

- Цілісність – усі елементи архітектурного об'єкта повинні бути взаємопов'язаними та утворювати єдине гармонійне ціле.

- Пропорційність – співвідношення частин будівлі між собою та щодо людини. Наприклад, пропорції золотого перетину часто застосовуються в архітектурі для створення гармонійних форм.

- Масштабність – відповідність розмірів будівлі чи її частин до оточення та людського сприйняття.

- Ритм – повторення елементів у певному порядку (наприклад, ритмічне розташування вікон або колон).

- Контраст – поєднання різних форм, кольорів, матеріалів для створення виразності.

Типи композиції в архітектурі

1. Симетрична композиція – будівля чи простір має осьову симетрію, що створює відчуття стабільності та урочистості (наприклад, класична архітектура).

2. Асиметрична композиція – елементи будівлі розташовані вільно, проте збалансовані за масою та пропорціями. Використовується в сучасній архітектурі для створення динамічності.

3. Центрична композиція – побудована навколо центрального елемента, наприклад, купольної будівлі чи площі.

4. Лінійна композиція – будівлі або елементи розташовані вздовж осі, наприклад, бульвари чи рядова забудова.

5. Групова композиція – об'єднання кількох архітектурних елементів у єдину систему (наприклад, ансамбль будівель).

Композиційні засоби в архітектурі

Для створення гармонійної архітектурної композиції використовуються такі засоби:

- Форма – визначає геометрію будівлі (кубічна, циліндрична, складна).

- Світло та тінь – підкреслюють форму та глибину архітектурного об'єкта.

- Колір та фактура – вибір матеріалів та кольорів впливає на сприйняття форми та простору.
- Перспектива – допомагає передати глибину та масштаб проєкту.

Роль композиції у сучасній архітектурі

У сучасному проєктуванні композиція поєднує традиційні принципи з новими технологіями та матеріалами. Завдяки цифровим технологіям архітектори можуть експериментувати з формами, створюючи складні органічні структури. Також велика увага приділяється екологічним аспектам, інтеграції природи та просторовій взаємодії з людиною.

Композиція є основою архітектурного проєктування, що визначає гармонійність, функціональність та естетику будівлі. Використання принципів композиції дозволяє створювати архітектурні об'єкти, які не тільки відповідають технічним та функціональним вимогам, але й мають естетичну цінність. Розуміння композиційних засобів допомагає архітекторам формувати простір так, щоб він відповідав потребам суспільства, створював комфортні умови для життя та гармонійно взаємодівав з оточенням.

Тема №3: Візуальна стилізація та архітектурна айдентика: від цифрових прийомів до формування портфоліо

Вступ

Сучасна архітектура існує не лише у вигляді креслень, моделей та будівель, але й у формі презентацій, які представляють проекти студентів, архітекторів та бюро. Якість подачі напряму впливає на сприйняття ідеї: навіть найцікавіший проєкт може залишитися непоміченим, якщо він оформлений неакуратно або хаотично.

Саме тому сьогодні важливим стає вміння працювати з візуальною ідентичністю та цифровими графічними прийомами, які допомагають узгодити всі матеріали в єдиній системі. У цій лекції ми розглянемо три ключові напрями роботи:

- Цифрова стилізація креслень і схем.
- Створення архітектурної ідентичності (єдиний візуальний стиль проєкту).
- Формування архітектурного портфоліо.

1. Цифрова стилізація власних робіт

Креслення, схеми, діаграми та візуалізації, виконані у різних програмах (AutoCAD, Revit, Photoshop, Illustrator тощо), часто виглядають розрізнено. Завдання архітектора — привести всі матеріали до єдиного стилю.

Основні кроки цифрової стилізації:

- Вибір графічної концепції: мінімалізм, контраст, кольоровий акцент, пастельна подача.

- Робота з лініями: однакова товщина, узгоджена шкала, стиль заповнення.
- Колористика: виділення ключових зон проєкту через колір, використання єдиної палітри.
- Шрифти: чіткі, сучасні, без зайвих декоративних елементів.
- Антураж (люди, рослинність, транспорт): має бути підібраний в одному стилі — силуети, контурні фігури або реалістичні вставки.

Приклад:

Звичайний план території з AutoCAD перетворюється у стилізовану схему з кольоровими зонами, піктограмами та пояснювальними підписами. Завдяки цьому креслення стає зрозумілішим і привабливішим.

Висновок: цифрова стилізація допомагає студентам навчитися мислити не лише як інженери, а й як візуальні комунікатори.

2. Створення архітектурної ідентичності: візуальний стиль проєкту

Архітектурна айдентика — це єдиний візуальний образ проєкту, який формується завдяки узгодженому використанню кольору, шрифту та графіки. Вона схожа на айдентику бренду, але застосовується до архітектурних планшетів, презентацій та публікацій.

Ключові складові айдентики проєкту:

- Колірна палітра – 3–5 відтінків (основні, допоміжні та акцентні).

- Шрифти – один для заголовків, один для підписів і текстів.
- Графічні прийоми – плашки, рамки, умовні позначення, піктограми.
- Стиль зображень – чи використовуємо фотореалістичні рендери, чи мінімалістичні візуалізації.
- Приклади стилів:
- Мінімалістичний (чорно-білий + один акцентний колір, строгі шрифти).
- Графічний (контрастні тіні, сильні лінії, динамічна композиція).
- Пастельний (м'які тони, легкі акценти, ніжний стиль).
- Яскраво-динамічний (насичені кольори, сучасні діаграми, активний дизайн).

Висновок: айдентика робить проєкт впізнаваним, а всі матеріали — частиною єдиної візуальної системи.

3. Формування портфоліо архітектора

Портфоліо — це візитна картка архітектора. Воно показує не лише рівень виконаних робіт, а й уміння їх правильно презентувати.

Етапи формування портфоліо:

- Визначення мети: для університету, конкурсу чи працевлаштування.

- Вибір матеріалів: включати лише найкращі та різнопланові роботи.
- Структура: титул, зміст, проекти з коротким описом.
- Єдина стилістика: однакова палітра, шрифти, сітка для верстки.
- Формат: найчастіше PDF (A3 чи A4), іноді друкowana версія.
- Правила якісного портфоліо:
- Лаконічність: краще менше, але якісно.
- Читабельність: креслення та текст не мають губитися у дизайні.
- Цілісність: усі сторінки мають виглядати як єдиний продукт.
- Представницькість: портфоліо має підкреслювати унікальність автора.

Висновок: портфоліо — це спосіб заявити про себе, виділитися серед інших і сформувати власний архітектурний образ.

Підсумки лекції

Робота з візуальною подачею — невід’ємна частина професії архітектора.

Цифрова стилізація навчає узгоджувати креслення та робити їх зрозумілими.

Айдентика проекту створює єдиний стиль і формує впізнаваність.

Портфоліо об'єднує всі попередні роботи у професійну презентацію.

Ці три напрями формують комплексну навичку: архітектор не лише проектує, а й комунікує свої ідеї через візуальний образ.

Практична робота №1. Архітектурна колористика міста на прикладі – «Стилізованого розпису зовнішніх стін будинків у міському просторі»

Мета завдання:

Створити концептуальний ескіз для стилізованого розпису торцевої стіни будівлі в міському середовищі, враховуючи соціальний контекст та архітектурне оточення.

Завдання:

1. Дослідити середовище – вивчити місце розташування будівлі, його архітектурний стиль, прилеглі споруди та особливості міського простору.

2. Визначити соціальну тему – знайти актуальну соціальну проблему або ідею, яку можна візуально передати через стінопис (наприклад, екологія, культура, історія, інклюзія тощо).

3. Створити матеріали для проєкту:

- Виконати ситуаційну схему на форматі А3, що відображає місце розташування будівлі в міському просторі.

- Надрукувати та приклеїти фотографію існуючої торцевої стіни будівлі.

- Розробити ескізний варіант розпису, що гармонійно інтегрується в архітектуру будівлі та міське середовище.

4. Оформлення роботи – представити проєкт у графічному вигляді з пояснювальними написами або коротким текстовим обґрунтуванням.

Очікуваний результат:

Готовий ескізний проєкт із врахуванням міського контексту, що відповідає вибраній соціальній тематиці та гармонійно поєднується з навколишнім середовищем.

Підсумок:

Практична робота №1 з архітектурної графіки спрямована на розвиток навичок створення концептуального ескізу для стилізованого розпису торцевої стіни будівлі в міському середовищі. Завдання поєднує аналітичний підхід із творчим процесом, дозволяючи студентам освоювати техніки графічного виконання та вчитися враховувати архітектурний і соціальний контекст у своїх проєктах.

На першому етапі студенти досліджують обране місце розташування будівлі, аналізуючи її архітектурний стиль, прилеглі споруди та особливості міського простору. Це допомагає зрозуміти, як стінопис може гармонійно інтегруватися в оточення, зберігаючи його цілісність і водночас додаючи нового змісту. Другий етап передбачає вибір соціальної теми – від екології до інклюзії чи історичної пам'яті, що надає роботі актуальності й глибини. Визначена ідея стає основою для візуального втілення, адже розпис має не лише прикрашати стіну, а й передавати важливе повідомлення для громади.

Основна частина роботи полягає у створенні матеріалів: ситуаційної схеми на форматі А3, фотографії стіни та ескізу розпису. Ситуаційна схема відображає місце будівлі в міському контексті, задаючи просторові орієнтири для подальшої роботи. Фотографія стіни служить реальною основою проєкту, дозволяючи студентам адаптувати свої ідеї до конкретної поверхні. Ескіз же демонструє творче бачення – від композиційного рішення до вибору кольорової палітри. Виконання ескізу вручну відкриває простір для експериментів із техніками: олівець підкреслює деталі, акварель створює м'які переходи, а маркери додають контрасту й виразності.

Оформлення проєкту завершує процес: студенти представляють графічну роботу з пояснювальними написами чи коротким текстовим обґрунтуванням, де аргументують вибір теми, стилю й матеріалів. Очікуваний результат – ескізний проєкт, що поєднує соціальну значущість із естетичною цінністю,

– досягається завдяки комплексному підходу до завдання. Робота дозволяє студентам вдосконалювати практичні навички, розвивати чутливість до кольору й композиції та вчитися бачити потенціал міського простору як платформи для творчості.

Крім того, практична робота стимулює розвиток аналітичного мислення: аналізуючи оточення, студенти вчаться оцінювати, як архітектурні форми, кольори й текстури взаємодіють із розписом. Наприклад, якщо будівля має класичний стиль із симетричними елементами, розпис може підкреслити цю симетрію через нюансні відтінки, тоді як сучасна споруда з простими формами дозволяє використовувати контрастні кольори для створення динаміки.

Вибір техніки також відіграє важливу роль: туш може акцентувати чіткість ліній, а пастель – додати м'якості й атмосферності. Таким чином, студенти не лише створюють ескіз, а й формують власний підхід до архітектурної колористики, який може бути застосований у реальних проєктах.

Отже, практична робота №1 є важливим етапом у розумінні архітектурної колористики як інструменту взаємодії з міським середовищем. Вона навчає студентів поєднувати колір, форму й ідею, створюючи гармонійні та осмислені образи, які збагачують міський простір і резонують із його мешканцями.

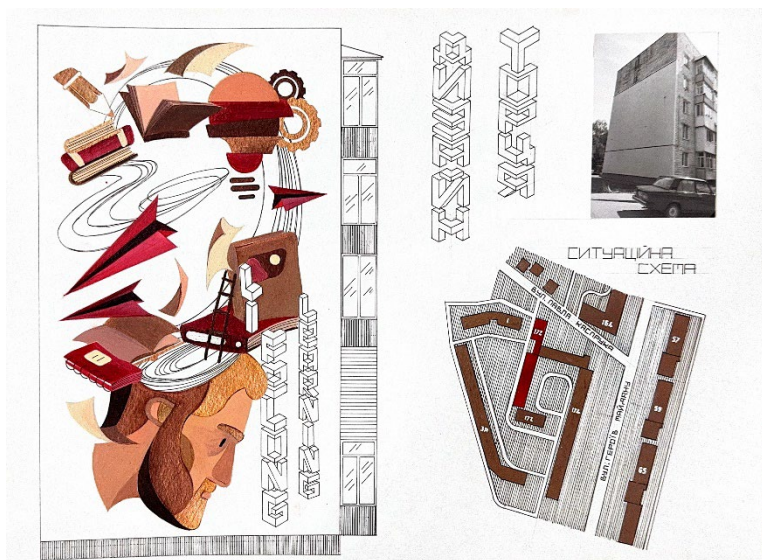

Рисунок 1. Розпис зовнішньої стіни будинку (приклад 1)

ДИЗАЙН ТОРЦЯ

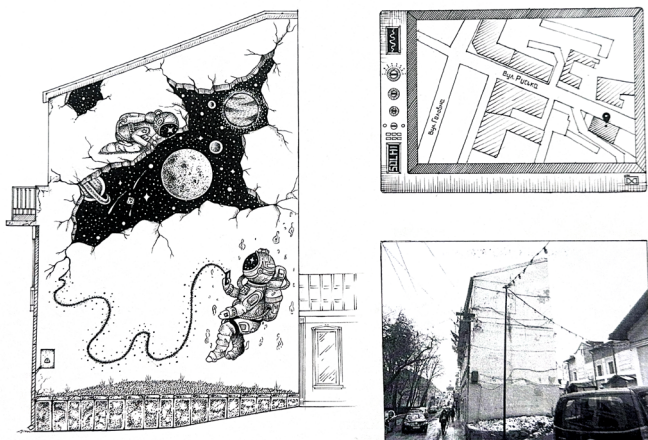

Рисунок 1.1 Розпис зовнішньої стіни будинку (приклад 2)

Практична робота №2. Ілюстративне зображення обкладинки книги в двох техніках (в кольорі та в чорно білій техніці)

Мета завдання:

Розробити ілюстративну концепцію обкладинки для книги або фільму, передавши її зміст та атмосферу через авторське бачення у двох різних техніках.

Завдання:

- Обрати твір – книга або фільм, який найбільше зацікавив студента та викликає в нього візуальні асоціації.
- Створити ілюстративну концепцію – розробити ідею майбутньої обкладинки, що передає настрій та основний зміст твору.

Виконати обкладинку в двох техніках:

- Кольорова техніка – виконати ілюстрацію фарбами (гуаш, акварель або інші засоби).
- Чорно-біла техніка – створити варіант обкладинки, використовуючи один або комбінацію таких графічних методів: точка, лінія, пляма.

Композиційне оформлення – продумати розташування назви твору та інших необхідних елементів, щоб дизайн виглядав цілісним та збалансованим.

Очікуваний результат:

Дві версії ілюстративної обкладинки: одна у кольорі, друга – у чорно-білій графічній техніці, що передають основну атмосферу твору та відображають авторське бачення.

Підсумок:

Практична робота №2 з архітектурної графіки спрямована на розвиток творчих і технічних навичок студентів через створення ілюстративної концепції обкладинки для книги або фільму. Завдання дозволяє студентам проявити авторське бачення, освоїти різні графічні техніки та навчитися передавати

зміст і атмосферу твору через візуальні засоби. Виконання роботи в двох варіантах – кольоровому та чорно-білому – розширює діапазон художніх можливостей і поглиблює розуміння впливу кольору й монохромності на сприйняття композиції.

Процес починається з вибору твору – книги або фільму, який викликає у студента сильні візуальні асоціації. Цей етап є ключовим, адже саме емоційний зв'язок із твором формує основу для майбутньої ілюстрації. Студенти аналізують зміст, настрій і головні ідеї обраної історії, щоб визначити, які елементи варто підкреслити на обкладинці. Наприклад, для роману з драматичним сюжетом може бути обрана темна палітра з контрастними акцентами, а для легкої комедії – яскраві кольори чи грайливі форми. Такий підхід допомагає не лише передати суть твору, а й зацікавити потенційного читача чи глядача.

Наступний етап – розробка ілюстративної концепції – вимагає від студентів продумати ідею, яка ляже в основу обкладинки. Це може бути символ, ключова сцена чи абстрактне зображення, що відображає атмосферу твору. Наприклад, для книги про подорожі концепція може включати стилізовану мапу чи силует дороги, а для детективу – загадковий образ у тіні. Важливо, щоб ідея була чіткою та зрозумілою, але водночас залишала простір для інтерпретації.

Виконання обкладинки в двох техніках є центральною частиною завдання. Кольорова версія, створена за допомогою фарб (гуаші, акварелі чи інших засобів), дозволяє працювати з гармонією кольору, контрастом і нюансом. Студенти експериментують із палітрою, підбираючи відтінки, які підсилюють настрій твору: теплі тони для позитивних емоцій, холодні – для таємничості чи меланхолії. Техніка акварелі, наприклад, ідеально підходить для м'яких переходів і легкості, тоді як гуаш додає насиченості й щільності зображення.

Чорно-біла версія, виконана методами точки, лінії чи плями, змушує студентів зосередитися на графічній виразності без опори на колір. Тут ключову роль відіграють текстура, контраст і композиція. Лінії можуть створювати динаміку, точки

– деталізацію, а плями – об’ємність чи драматичність. Наприклад, штрихування тушшю може передати напругу трилера, а м’яке розтушування олівцем – ліричність поетичного твору. Поєднання цих методів у одному малюнку додає роботі глибини й різноманітності.

Композиційне оформлення обкладинки завершує процес. Студенти продумують розташування назви твору, імені автора та інших елементів, щоб дизайн виглядав збалансованим і цілісним. У кольоровій версії текст може контрастувати з фоном, а в чорно-білій – інтегруватися в графічну структуру через гру товщини ліній чи шрифтових акцентів. Цей етап навчає студентів враховувати не лише художню, а й функціональну складову обкладинки як елемента дизайну.

Ця практична робота також стимулює творчу свободу та експерименти. Студенти вчаться бачити, як одні й ті самі образи трансформуються залежно від обраного матеріалу: акварель може додати легкості й повітряності, а туш – строгості й чіткості. Крім того, завдання підкреслює значення контрасту й гармонії – не лише в кольорі, а й у формах, лініях і просторі. Усе це готує студентів до майбутніх проєктів, де потрібно поєднувати художню виразність із практичною функцією.

Отже, практична робота №2 є цінним досвідом у освоєнні ілюстративних технік і розумінні їхнього впливу на сприйняття. Вона навчає студентів передавати ідеї через графічні засоби, адаптувати їх до різних умов і створювати роботи, які одночасно є естетичними й змістовними.

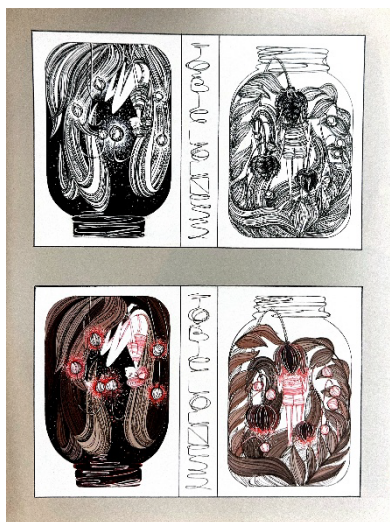

Рисунок 2.1 Ілюстрація книги
(приклад 1)

Рисунок 2.2 Ілюстрація книги
(приклад 2)

Рисунок 2.3 Ілюстрація книги (приклад 3)

Практична робота №3. Антураж .Стафож

3.1 Зарисовка та стилізація рослин. Антураж.

Мета Завдання:

1. Виконати зарисовку рослин:
 - На одній частині аркуша (формат А3) створити ескізи різних видів дерев і кущів, експериментуючи з формами, фактурою та стилізацією.
 - Зобразити їх у різних варіаціях (поодинокі, групові, у різних ракурсах).
2. Розмістити рослини в архітектурному середовищі:
 - На другій частині аркуша зобразити будь-яку споруду, інтегрувавши раніше намальовані дерева та кущі в композицію.
 - Приділити увагу перспективі, гармонійному поєднанню природних і архітектурних елементів.
3. Композиційне рішення:
 - Дотримуватися балансу між архітектурою та природними елементами.
 - Використовувати різні техніки графічної стилізації для створення гармонійного антуражу.

Очікуваний результат:

Графічна робота, що містить дві частини:

- Ескізи різних дерев і кущів.
- Композиція із зображенням споруди, оточеної цими рослинами.

Завдання допоможе розвинути навички стилізації рослин та їх поєднання з архітектурними об'єктами.

Підсумок:

Практична робота "Зарисовка та стилізація рослин. Антураж" спрямована на розвиток навичок графічного зображення природних елементів та їх інтеграції в архітектурне середовище.

Завдання дозволяє студентам освоїти техніки стилізації рослин, експериментувати з формами й фактурами, а також навчитися створювати гармонійні композиції, де природа й архітектура доповнюють одна одну. Робота виконується вручну на форматі А3 і складається з двох частин, що поєднують творчий підхід із практичним застосуванням.

Перша частина завдання зосереджена на зарисовці рослин – дерев і кущів. Студенти створюють ескізи, досліджуючи різноманітність форм (округлі, видовжені, розлогі), фактур (гладкі, шорсткі, пухнасті) та ракурсів (фронтальний, профільний, зверху). Експерименти зі стилізацією дозволяють відійти від натуралістичного зображення до авторської інтерпретації: наприклад, дерево може бути зображене як сукупність геометричних фігур чи абстрактних ліній. Такий підхід розвиває уяву та допомагає знайти індивідуальний графічний стиль, що є важливим для архітектурної графіки.

Друга частина роботи передбачає інтеграцію намальованих рослин у композицію з архітектурним об'єктом. Студенти обирають споруду – це може бути будинок, павільйон чи фрагмент міського простору – і розміщують навколо неї раніше створені дерева та кущі. Особлива увага приділяється перспективі: рослини на передньому плані виглядають деталізованішими, а на задньому – більш узагальненими.

Гармонійне поєднання природних і штучних елементів досягається через продумане розташування, масштаб і контраст, що підкреслює взаємодію антуражу з архітектурою.

Композиційне рішення відіграє ключову роль у завданні.

Студенти прагнуть досягти балансу: рослини не перевантажують простір, а архітектура не домінує над природою. Використання різних технік – штрихування олівцем, тонування аквареллю чи плями тушшю – дозволяє створити виразний антураж, де кожен елемент підкреслює інший. Наприклад, м'яка

акварельна крона дерев може контрастувати з чіткими лініями будівлі, а штриховані кущі додавати текстурної глибини.

Очікуваний результат – графічна робота, що демонструє дві частини: ескізи рослин і композицію з їх інтеграцією в архітектурне середовище. Ця робота не лише вдосконалює технічні навички, а й навчає студентів бачити природу як невід’ємну частину архітектурного проєкту. Завдання підкреслює важливість антуражу в створенні атмосфери простору, що є цінним для майбутньої професійної діяльності архітекторів.

Таким чином, практична робота сприяє розвитку творчого мислення, поглиблює розуміння стилізації та гармонії в графіці й готує студентів до комплексного підходу в проєктуванні, де природа й архітектура співіснують у єдиному образі.

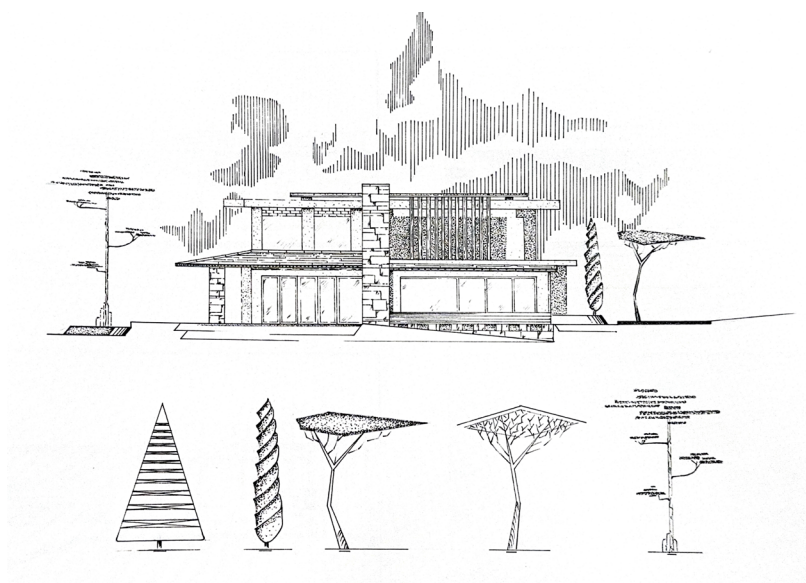

Рисунок 3.1 Антураж (приклад 1)

Рисунок 3.2 Антураж (приклад 2)

3.2 Зарисовка та стилізація людини. Стафаж.

Мета Завдання:

1. Виконати зарисовку людей:

- На одній частині аркуша (формат А3) створити ескізи фігур людей у різних положеннях (стоячі, сидячі, в русі, з аксесуарами тощо).

- Виконати стилізацію фігур, експериментуючи з формами, силуетами та технікою зображення.

2. Розмістити людей в архітектурному середовищі:

- На другій частині аркуша зобразити будь-яку архітектурну сцену (вулицю, площу, парк, інтер'єр тощо) та інтегрувати в неї фігури людей.

- Продумати композицію так, щоб люди підкреслювали масштаб архітектурних об'єктів і створювали атмосферу простору.

3. Композиційне рішення:

- Дотримуватися балансу між архітектурою та людськими фігурами.

- Використовувати стилізацію, що відповідає загальній концепції сцени.

Очікуваний результат:

Графічна робота, що містить дві частини:

- Ескізи різних фігур людей у різних позах та стилях.
- Композиція із зображенням архітектурного простору з інтегрованими фігурами людей (стафаж).

Завдання допоможе розвинути навички стилізації людських фігур та їх правильного розташування в просторі, що є важливим для композиційних ілюстрацій та архітектурних рендерів.

Підсумок:

Практична робота №3 "Зарисовка та стилізація людини. Стафаж" спрямована на розвиток навичок зображення людських фігур та їх інтеграції в архітектурний простір. Завдання дозволяє студентам освоїти техніки стилізації, експериментувати з формами й силуетами, а також навчитися використовувати стафаж для поглиблення композиції та підкреслення масштабу архітектурних об'єктів. Робота виконується вручну на форматі А3 і складається з двох частин, що поєднують індивідуальну творчість із контекстним застосуванням.

Перша частина завдання зосереджена на зарисовці людей. Студенти створюють ескізи фігур у різних положеннях – стоячих, сидячих, у русі, з аксесуарами, такими як сумки чи парасолі. Експерименти зі стилізацією дозволяють відходити від реалістичного зображення до узагальнених форм: наприклад, фігура може бути представлена як простий силует, набір геометричних ліній чи абстрактна пляма. Такий підхід допомагає розвинути гнучкість у графічному вираженні та знайти власний стиль, що є важливим для створення виразних архітектурних ілюстрацій.

Друга частина роботи передбачає розміщення стилізованих фігур у архітектурному середовищі. Студенти обирають сцену – вулицю, площу, парк чи інтер'єр – і інтегрують у неї намальованих людей. Композиція продумана так, щоб фігури не лише заповнювали простір, а й підкреслювали масштаб будівель чи елементів оточення. Наприклад, людина біля входу в будинок допомагає глядачу оцінити висоту дверей, а група фігур на площі додає сцені живості й динаміки. Перспектива й пропорції відіграють ключову роль у створенні реалістичного ефекту.

Композиційне рішення є основою гармонійного поєднання архітектури та стафажу. Студенти прагнуть досягти балансу: людські фігури не перетягують увагу на себе, але й не губляться серед будівель. Стилiзація фігур відповідає загальному

настрою сцени – чіткі контури тушшю можуть підкреслити сучасний міський пейзаж, а м'які олівцеві штрихи додадуть затишку парковій зоні. Різноманітні техніки – лінія, штрихування, тонування – дозволяють створити цілісну атмосферу, де кожен елемент доповнює інший.

Очікуваний результат – графічна робота, що включає ескізи фігур людей і композицію з їхньою інтеграцією в архітектурний простір. Завдання розвиває вміння працювати зі стафажем як інструментом композиції, що є незамінним у архітектурних рендерах і проєктних ілюстраціях. Студенти вчаться бачити людину як частину середовища, що пожвавлює його й додає сенсу.

Таким чином, практична робота №3 сприяє вдосконаленню графічних навичок, поглиблює розуміння ролі стафажу в архітектурній графіці та готує студентів до створення продуманих і виразних композицій, де людина й простір гармонійно співіснують.

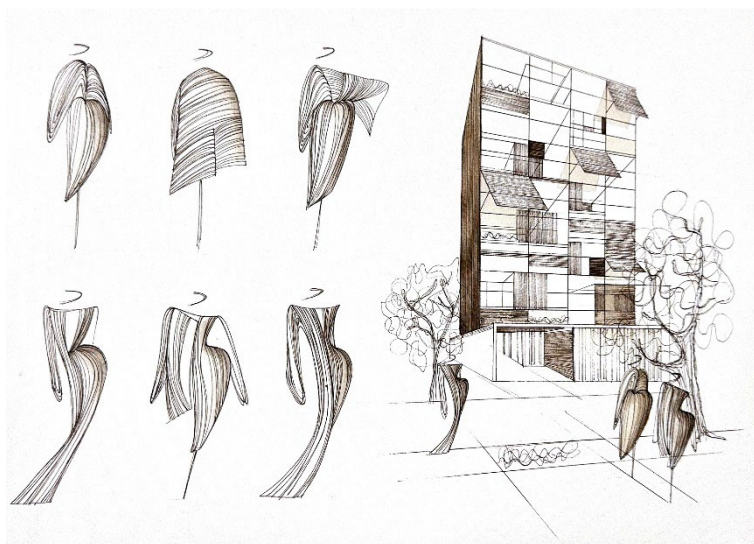

Рисунок 4.1 Стафаж (приклад 1)

Рисунок 4.2 Стафаж (приклад 2)

Практична робота №4. Практичне застосування графічних технік в роботі «Панно з ниток»

Мета Завдання:

Ознайомитися з технікою «панно з ниток» та навчитися застосовувати її для створення графічних композицій із використанням ниток і контурної основи, поєднуючи традиційні принципи архітектурної графіки з експериментальними методами.

Завдання:

1. Обрати тему роботи – студенти самостійно обирають сюжет, який має архітектурне або декоративне значення:

- Силует міста або окремої архітектурної споруди.
- Орнамент або декоративний візерунок, пов'язаний із регіональним стилем.
- Абстрактна або символічна композиція, що відображає структуру і ритм міського простору.

2. Підготувати основу:

- Взяти дерев'яну дошку, натягнуту папером або тканиною.
- Розмітити контур обраного зображення, дотримуючись принципів композиції та пропорцій.

3. Формування контурної основи:

- По контуру забити цвяхи на рівній відстані один від одного, створюючи каркас композиції.
- Чіткість і геометричність розташування цвяхів є важливою для точного відображення архітектурних елементів.

4. Створення графічної структури нитками:

- Натягнути нитки між цвяхами, експериментуючи з напрямками, щільністю та товщиною ниток.
- Використовувати різні кольори та варіації натягу для створення контрасту, глибини та ритму.
- Інтерпретувати нитками архітектурні форми: тонкі лінії можуть передавати контури фасадів, динамічні

переплетення — гру світла та тіні на поверхні будівлі, а густі зони натягнутих ниток можуть символізувати масивні конструкції.

5. Фінальне оформлення:

- Завершити роботу, усунути зайві нитки, оформити композицію у завершеному вигляді.

Очікуваний результат:

Студенти отримають унікальну графічну композицію, що поєднує традиційні принципи архітектурної графіки з експериментальним методом «панно з ниток».

- Поєднання класичної архітектурної графіки та експериментальної техніки

- Використання данної теми дозволяє переосмислити класичний підхід до зображення архітектури, додаючи елементи абстрактності та фактури, які неможливо передати звичайними графічними засобами. Такий метод дає змогу досліджувати глибину простору, ритміку та композицію через гру ліній і натягу.

- Інтерпретація архітектурної форми через ниткову графіку

- Студенти навчатися сприймати архітектуру не лише через традиційну лінію та штрих, а й через побудову конструкції в тривимірному просторі. Вони зможуть інтерпретувати структуру будівель, міського середовища або декоративних елементів через динамічні взаємозв'язки між точками (цвяхами) та лініями (нитками).

- Актуальність сучасних методів у класичному підході

- У світі дизайну, архітектури та графіки дедалі більше значення мають новаторські методи зображення. Поєднання традиційних графічних прийомів із технікою з ниток розширює можливості презентації концепцій та візуалізації ідей. Такі методи дозволяють досліджувати взаємодію структури та простору через альтернативні засоби вираження.

- Практичне застосування експериментальних методів у професійній сфері

Створення графічних композицій за допомогою ниток може бути застосоване в різних дизайнерських та архітектурних проєктах – від оформлення інтер'єрів до створення інтерактивних арт-об'єктів у міському просторі.

Завдання допоможе студентам вийти за межі класичних методів архітектурної графіки та дослідити нові підходи до візуалізації, що можуть бути корисними в подальшому.

Підсумок:

Практична робота №4 спрямована на ознайомлення студентів із нетрадиційною технікою створення графічних композицій – "панно з ниток". Завдання відкриває нові горизонти в архітектурній графіці, дозволяючи поєднувати класичні принципи композиції з експериментальними методами.

Студенти вчаться мислити поза межами звичних інструментів, таких як олівець чи фарби, і досліджують, як прості матеріали – нитки й цвяхи – можуть стати основою для передачі складних ідей і форм.

Процес роботи розпочинається з вибору теми, що задає напрямок творчого пошуку. Студенти занурюються в аналіз обраного сюжету, будь то архітектурний силует чи декоративний мотив, і шукають способи передати його через абстрактні засоби. Цей етап стимулює уяву, адже потрібно уявити, як плоский контур може перетворитися на багатопланову композицію з ниток. Підготовка основи вимагає точності: розміщення цвяхів визначає структуру майбутнього панно, а їхня геометрична впорядкованість закладає фундамент для візуального ритму.

Створення композиції нитками є найбільш творчою частиною завдання. Студенти експериментують із натягом, напрямками й кольорами, відкриваючи, як ці елементи впливають на сприйняття. Наприклад, перетин ниток у різних напрямках може створити ілюзію руху, а зміна товщини – додати об'єму. Такий підхід дозволяє передати не лише статичні форми, а й динаміку простору, що є цінним для архітектурного мислення.

Кольорові рішення відіграють важливу роль: контрастні нитки виділяють ключові зони, тоді як близькі відтінки створюють м'які переходи, нагадуючи тонування в традиційній графіці.

Фінальне оформлення панно підкреслює важливість деталей. Студенти завершують роботу, прибираючи хаотичні елементи та доводячи композицію до цілісного вигляду. Цей етап навчає уважності до завершеності проєкту, що є важливим у будь-якій творчій діяльності. Готове панно виходить за рамки двовимірного зображення, наближаючись до рельєфної структури, що додає йому тактильності й об'ємності.

Ця робота розвиває вміння бачити потенціал у незвичайних матеріалах. Нитки, які зазвичай асоціюються з рукоділлям, тут стають інструментом для передачі архітектурних концепцій. Студенти вчаться інтерпретувати простір через взаємодію ліній і точок, що нагадує принципи креслення, але в новій формі. Такий досвід розширює розуміння графічної виразності й показує, як абстрактні методи можуть втілювати конкретні ідеї.

Практична робота також має ширший контекст. Вона знайомить студентів із сучасними тенденціями в дизайні, де межі між мистецтвом, графікою й архітектурою стають дедалі розмитими. Техніка "панно з ниток" демонструє, як прості засоби можуть створювати складні візуальні ефекти, що резонують із глядачем.

Це завдання готує до роботи з інноваційними форматами презентації, які можуть бути застосовані в реальних проєктах – від концептуальних ескізів до декоративних інсталяцій.

Отже, практична робота №4 відкриває студентам нові способи взаємодії з простором і формою. Вона поєднує творчу свободу з дисципліною виконання, навчає знаходити красу в простих матеріалах і розвиває навички, які можуть стати основою для унікальних професійних рішень у майбутньому.

Рисунок 5.1 Панно з ниток (приклад 1)

Рисунок 5.2 Панно з ниток (приклад 2)

Практична робота №5. Зображення архітектурного об'єкту в чотирьох графічних техніках.

Мета завдання:

Навчитися передавати архітектурну форму через різні графічні техніки, досліджуючи виразні можливості точкової, лінійної, плямової та кольорової графіки.

Завдання:

1. Вибір архітектурного об'єкта

- Студенти обирають будь-яку архітектурну споруду (історичну чи сучасну).
- Об'єкт повинен мати цікаву форму, деталі або композиційне рішення.

2. Підготовка матеріалів

- Робота виконується на форматі А3, де кожна техніка представлена окремо.
- Допускається використання різних графічних матеріалів (лайнери, туш, олівці, акварель, маркери тощо).

3. Виконання зображення у чотирьох техніках:

- Точкова графіка (пуантель) – зображення будується за допомогою точок різної щільності та розміру. Метод дозволяє передати світлотінь та фактуру будівлі.
- Лінійна графіка – передача форми за допомогою прямих, хвилястих, паралельних чи перехресних ліній. Важливо показати конструктивну побудову та ритміку фасаду.
- Графіка плямою – використання чорних і білих площин для створення контрасту та акцентів, робота з масами тіней.
- Кольорова графіка – передача атмосфери та характеру споруди за допомогою кольорових відтінків, що підкреслюють матеріальність та освітлення.

4. Фінальне оформлення

- Усі чотири зображення повинні бути виконані на одному аркуші або на окремих частинах, оформлені акуратно й естетично.
- Допускається короткий опис техніки або пояснення концепції.

Очікуваний результат:

Студенти отримають чотири різні графічні інтерпретації одного архітектурного об'єкта, що допоможе глибше зрозуміти виразальні можливості графіки.

- Поєднання класичного та експериментального підходу.
- Кожна техніка дозволяє по-різному розкрити форму споруди: лінія – підкреслює конструктивність, точка – текстурність і світлотіньові переходи, пляма – маси та контраст, колір – емоційне сприйняття.
- Розвиток аналітичного мислення.
- Виконуючи одне зображення чотирма різними методами, студенти навчаться аналізувати об'єкт і вибудовувати стратегію його зображення відповідно до техніки.
- Актуальність для архітектурної графіки.
- Такий підхід використовується в архітектурній презентації, ілюстрації та графічному дизайні. Виконання одного об'єкта у різних стилях розвиває навички адаптації ідей для різних завдань.

Завдання сприяє експериментуванню з техніками, формує навички художнього бачення та підкреслює важливість індивідуального підходу до графічного вираження в архітектурі.

Підсумок:

Практична робота №5 спрямована на поглиблення розуміння графічних засобів у відтворенні архітектурних форм. Студенти досліджують, як один і той самий об'єкт може набувати різних візуальних інтерпретацій залежно від обраного методу. Завдання стимулює творчий пошук, дозволяючи через експерименти з техніками розкрити багатогранність сприйняття архітектури.

Процес починається з вибору споруди, що стає основою для графічного аналізу. Студенти звертають увагу на її характерні риси – чи то складна геометрія сучасного будинку, чи вишукані деталі історичної пам'ятки. Цей вибір задає тон усій роботі, адже кожна техніка по-своєму підкреслює унікальність об'єкта. Підготовка матеріалів відкриває простір для творчості: комбінація інструментів, таких як лайнери чи маркери, дозволяє адаптувати підхід до специфіки кожного методу.

Виконання роботи в чотирьох техніках є центральним етапом. Точкова графіка вимагає терпіння й уваги до деталей, створюючи ефект глибини через накопичення дрібних елементів. Лінійна техніка фокусується на ритмі й структурі, дозволяючи передати динаміку ліній фасаду. Прямова графіка працює з великими формами, акцентуючи увагу на силуеті й контрасті. Кольорова техніка додає емоційного забарвлення, пожвавлюючи об'єкт через гру відтінків. Кожен метод відкриває нові аспекти споруди, навчаючи студентів бачити її з різних перспектив.

Фінальне оформлення підкреслює важливість презентації. Розташування всіх зображень на одному аркуші створює цілісний візуальний наратив, де техніки доповнюють одна одну. Акуратність і продуманість подачі допомагають підкреслити індивідуальність підходу. Додавання коротких пояснень дає змогу студентам рефлексувати над своїм вибором і артикулювати творчі рішення.

Ця робота розвиває гнучкість мислення й адаптивність. Студенти вчаться підлаштовувати графічні засоби під конкретну

мету, що є цінним для професійної діяльності. Завдання також тренує здатність виділяти головне в об'єкті, відсікаючи зайве, і передавати його суть через різні художні прийоми. Такий досвід готує до створення різноманітних візуальних матеріалів – від ескізів до презентаційних ілюстрацій.

Отже, практична робота №5 є важливим кроком у формуванні художнього бачення й технічної майстерності. Вона показує, як багатство графічних засобів може збагатити сприйняття архітектури, і готує студентів до творчого вирішення завдань у майбутній практиці.

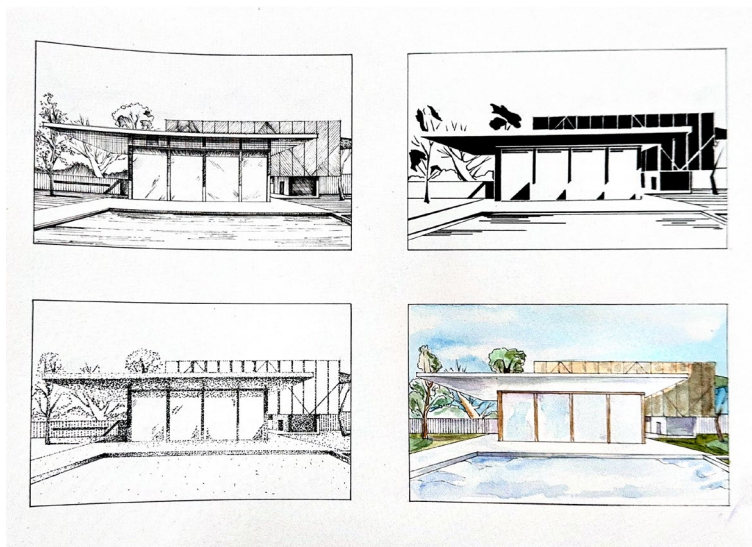

Рисунок 6.1 Зображення архітектурного об'єкту в чотирьох графічних техніках (приклад 1)

Рисунок 6.2 Зображення архітектурного об'єкту в чотирьох графічних техніках (приклад 2)

Практична робота №6. Розробка деталі інтер'єру або екстер'єру в обраному архітектурному стилі.

Мета завдання:

Формування у студентів розуміння особливостей архітектурних стилів через проєктування окремих деталей інтер'єру або екстер'єру. Розвиток вміння адаптувати стильові риси до сучасного дизайну.

Завдання:

1. Вибір архітектурного стилю

- Студенти обирають будь-який архітектурний стиль (готика, бароко, модерн, хай-тек, ар-деко, мінімалізм тощо).
- Досліджують основні риси стилю: пропорції, декор, матеріали, конструктивні особливості.

2. Вибір об'єкта проєктування

- Це може бути елемент інтер'єру (стіл, стілець, двері, світильник, камін, полиці, ліжко тощо) або екстер'єру (вхідна група, балкон, колона, огорожа, двері, віконні рами тощо).
- Обраний об'єкт має чітко демонструвати стильові особливості.

3. Розробка графічного представлення

- Виконати проєкт у вигляді креслення або художньої подачі в обраному стилі.
- Використовувати ручну графіку (олівець, лайнер, акварель, маркери,).

4. Формат подачі роботи

Аркуш А3 з наступними елементами:

- Основне зображення об'єкта (у кольорі або чорно-білому виконанні).
- Додаткові ескізи або креслення, що пояснюють форму та конструкцію.
- Коротке текстове пояснення стилістичних особливостей.

Очікуваний результат:

1. Розуміння стилістики та принципів дизайну

- Студенти глибше ознайомляться з особливостями обраного стилю, навчатися аналізувати його характерні риси та переносити їх у свої розробки.

2. Розвиток проєктного мислення

- Практичне застосування знань у графічному представленні дизайнерських рішень, навички креслення та стилізації.

3. Формування візуального стилю

- Поєднання історичних особливостей з сучасними підходами в архітектурній графіці.

4. Підготовка до практичної діяльності

- Завдання розвиває навички, що необхідні для роботи у сфері дизайну, архітектури, оформлення інтер'єрів та екстер'єрів.

Ця робота допоможе студентам не тільки навчитися стилізувати архітектурні деталі, а й зрозуміти логіку історичних стилів, що стане основою для подальших творчих і професійних проєктів.

Підсумок :

Практична робота №6 спрямована на поглиблення розуміння архітектурних стилів через творче проєктування деталей. Студенти отримують можливість зануритися в естетику обраного напрямку, адаптуючи його до конкретного об'єкта, що сприяє розвитку дизайнерської інтуїції та графічної майстерності. Завдання стимулює не лише технічне виконання, а й творче осмислення історичних і сучасних контекстів.

Процес розпочинається з вибору стилю, що задає рамки для подальшої роботи. Студенти аналізують його візуальні й конструктивні особливості, виявляючи, що робить стиль унікальним – чи то вишуканість орнаментів, чи лаконічність форм. Наступний крок – визначення об'єкта – змушує продумати, як обраний стиль може проявитися в деталях повсякденного

простору. Це може бути витончений світильник у дусі ар-деко чи масивна колона в готичному дусі, але в кожному випадку об'єкт стає носієм стилістичної ідеї.

Графічне втілення проєкту є ключовим етапом. Студенти переносять свої задумки на папір, використовуючи ручні техніки, що дозволяють передати текстуру, об'єм і настрій. Вибір інструментів – від олівця до акварелі – залежить від характеру стилю: наприклад, м'які відтінки підкреслюють романтизм модерну, а чіткі лінії лайнера – строгість хай-теку. Додаткові ескізи допомагають розкрити задум із різних ракурсів, показуючи, як деталь функціонує в просторі.

Подача роботи на аркуші А3 вимагає уваги до композиції. Студенти створюють гармонійне поєднання основного зображення й допоміжних начерків, доповнюючи їх текстовими поясненнями. Це не лише підсумовує творчий процес, а й тренує вміння презентувати ідеї – важливу навичку для майбутньої практики. Готовий проєкт відображає індивідуальний підхід, де стиль оживає через авторське бачення.

Ця робота вчить студентів бачити деталі як частину ширшої архітектурної картини. Вона розвиває здатність знаходити баланс між історичною достовірністю та сучасною актуальністю, що є цінним для дизайну. Завдання також підкреслює важливість графічної подачі як способу комунікації ідей, готуючи студентів до створення переконливих візуальних концепцій у професійному середовищі.

Отже, практична робота №6 є кроком до осмислення архітектурного дизайну через призму деталей. Вона поєднує аналітичний підхід із творчою свободою, формуючи вміння, що стануть основою для подальших проєктів у сфері архітектури та дизайну.

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ БРУТАЛІЗМ

Розробка скульптурних меблів з декоративного бетону. Це колекція сучасних елементів інтер'єру та екстер'єру, яка представлена у вигляді тривимірних форм, важких за фактурою та розмірами. Матеріал - це сполука, яка складається з понад 90% мінеральних заповнювачів, змішаних з цементним в'язучим.

Рисунок 7.1 Деталь інтер'єру (приклад 1)

Розробка деталей інтер'єру

СТІНА

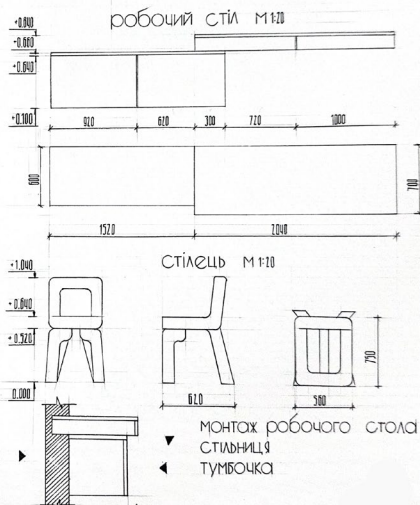

Рисунок 7.2 Деталь інтер'єру (приклад 2)

Практична робота №7. Біоніка.

Мета завдання:

Розвиток навичок інтерпретації природних форм у архітектурних рішеннях. Ознайомлення студентів із принципами біоніки та їхнім використанням у сучасній архітектурі.

Завдання:

1. Вибір природного об'єкта

- Студент обирає форму або об'єкт із природи (наприклад, мушлю, квітку, листок, рибу, крила птаха, панцир черепахи тощо).

- Аналізує будову цього об'єкта, його пропорції, закономірності, ритм, текстуру.

2. Графічна подача роботи

Формат: аркуш А3.

- На одній половині аркуша – детальне зображення обраного природного об'єкта.

- На іншій половині аркуша – архітектурна інтерпретація цього об'єкта.

- Використання різних графічних технік (олівець, туш, маркери, тощо) для передачі об'єму, структури та концепції.

3. Аналіз та пояснення концепції

- Студент коротко пояснює, які саме елементи природного об'єкта стали основою для створення архітектурної форми (наприклад, повторення структури пелюсток у фасаді будівлі або форми мушлі у конструкції даху).

- Описує, як така інтерпретація може вплинути на функціональність, естетику та екологічність будівлі.

Очікуваний результат:

1. Розвиток дизайнерського мислення

- Студенти навчаться сприймати природні форми як джерело натхнення для архітектури.

- Вони зможуть аналізувати та застосовувати органічні структури у своїх проєктах.

2. Опанування принципів біоніки

- Ознайомлення з біонікою як наукою про перетворення природних форм у технологічні рішення.

- Розуміння, як біоніка допомагає створювати функціональні, енергоефективні та естетично привабливі споруди.

3. Розвиток навичок інтерпретації

- Вміння перетворювати природні форми на архітектурні об'єкти.

- Використання біонічних принципів для створення інноваційних архітектурних рішень.

4. Формування екологічного мислення

- Усвідомлення важливості природних форм та структур у розробці сталих і гармонійних архітектурних проєктів.

Підсумок:

Ця робота допоможе студентам глибше зрозуміти взаємозв'язок природи та архітектури, розширити межі творчого мислення та застосувати нові підходи до формоутворення в архітектурному проєктуванні.

Лекційний матеріал : Біоніка в архітектурі та її застосування

Біоніка (від грецького "bios" – життя та "mimesis" – наслідування) – це наука, що вивчає принципи організації живої природи та застосовує їх у технологіях і проєктуванні. У контексті архітектури біоніка допомагає створювати будівлі, які не лише красиві, але й ефективні, стійкі та гармонійні з навколишнім середовищем. Ми розглянемо три ключові аспекти: використання природних форм у проєктуванні,

функціональність біонічних структур і конкретні приклади біоінспірованої архітектури.

1. Використання природних форм у проєктуванні будівель

Природа мільйони років вдосконалювала свої форми, створюючи оптимальні рішення для виживання. Архітектори звертаються до цих "патентів природи", щоб зробити будівлі естетично привабливими та функціональними.

Чому природа?

- Природні форми часто є прикладом економії матеріалів і енергії. Наприклад, бджолині стільники мають шестикутну структуру, яка забезпечує максимальну міцність при мінімальній витраті воску.
- Органічні обриси – хвилясті лінії, спіралі, куполоподібні форми – додають архітектурі плавності та гармонії.

Як це працює в архітектурі?

- Архітектори імітують природні форми, такі як листя, скелети тварин чи коралові рифи, для створення унікальних фасадів і конструкцій.
- Наприклад, спіральна форма мушлі наутилуса надихає на створення будівель із закрученими вежами чи куполами, які розподіляють навантаження рівномірно.

Переваги:

- Естетика, що резонує з людською підсвідомістю (ми природно тягнемось до органічних форм).
- Оптимізація конструкцій для кращої аеродинаміки чи стійкості.

2. Біонічні структури та їх функціональність

Біонічні структури – це не просто красиві форми, а інженерні рішення, які запозичують у природи ефективність і міцність.

Принципи функціональності:

- Міцність і легкість: Скелет птахів, наприклад, є легким, але надзвичайно міцним завдяки пористій структурі кісток. Цей принцип застосовується у створенні каркасів будівель.
- Адаптивність: Листя рослин повертаються до сонця, щоб максимізувати фотосинтез. У біонічній архітектурі це втілюється в рухомих фасадах, які реагують на погоду.
- Енергоефективність: Термітники в Африці мають систему вентиляційних каналів, що підтримують стабільну температуру. Архітектори копіюють це для природного охолодження будівель.

Технології:

- Сучасні матеріали, як-от легкі композити чи "розумні" склопакети, дозволяють втілювати біонічні ідеї.
- Комп'ютерне моделювання допомагає аналізувати природні структури та адаптувати їх до людських потреб.

Переваги:

- Зменшення витрат матеріалів і енергії.
- Підвищення стійкості до природних катаклізмів (вітру, землетрусів).
- Екологічність завдяки зниженню вуглецевого сліду.

3. Приклади біоінспірованої архітектури

Тепер розглянемо кілька знакових прикладів, які ілюструють, як біоніка втілюється в реальних проєктах.

- Ейфелева вежа (Париж, Франція):

Хоча це неочевидний приклад, конструкція вежі була частково натхненна будовою стегнової кістки людини. Гюстав Ейфель співпрацював з інженером Морісом Кехліном, який використав принцип пористої структури кістки для створення легкої, але міцної вежі.

- Eastgate Centre (Хараре, Зімбабве):

Ця будівля, спроектована архітектором Міком Пірсом, імітує вентиляційну систему термітників. Завдяки природному потоку повітря через спеціальні канали, будівля економить до 90% енергії на кондиціонування в жаркому кліматі.

- Еден Проект (Корнуолл, Велика Британія):

Куполи цього ботанічного комплексу нагадують мильні бульбашки або клітини рослин. Їхня шестикутна структура забезпечує максимальну міцність і пропускання світла, створюючи ідеальні умови для рослин.

- Оперний театр у Гуанчжоу (Китай):

Архітектор Заха Хадід черпала натхнення у природних форм річкових долин і каменів, відшліфованих водою. Органічні обриси будівлі не лише вражають естетикою, але й оптимізують акустику.

- One Angel Square (Манчестер, Велика Британія):

Ця офісна будівля використовує біонічні принципи для енергоефективності: система вентиляції імітує дихання живих організмів, а форма фасаду зменшує тепловтрати.

4. Висновок

Біоніка в архітектурі – це не просто модний тренд, а шлях до створення будівель, які є одночасно красивими,

функціональними та екологічними. Природа вже винайшла ідеальні рішення для багатьох проблем – від міцності до енергоефективності, – і наше завдання як архітекторів полягає в тому, щоб навчитися у неї. Використання природних форм і біонічних структур відкриває нові горизонти для проєктування, а приклади, такі як Eastgate Centre чи Еден Проєкт, доводять, що цей підхід працює.

Майбутнє архітектури – за біонікою, адже воно дозволяє нам жити в гармонії з природою, не жертвуючи комфортом чи стилем.

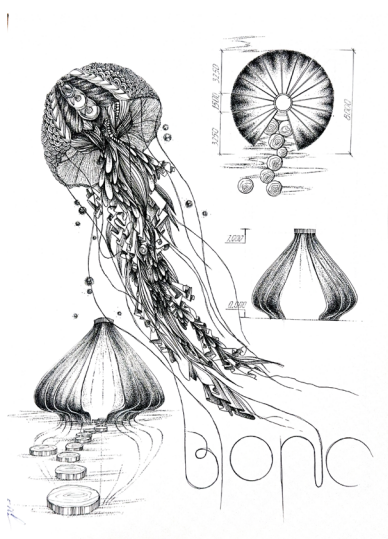

Рисунок 9.1 Біоніка
(приклад 1)

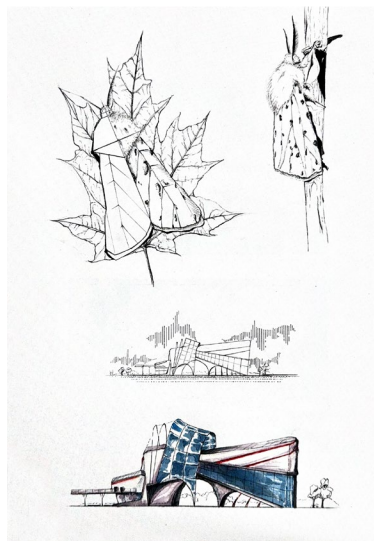

Рисунок 9.2 Біоніка
(приклад 2)

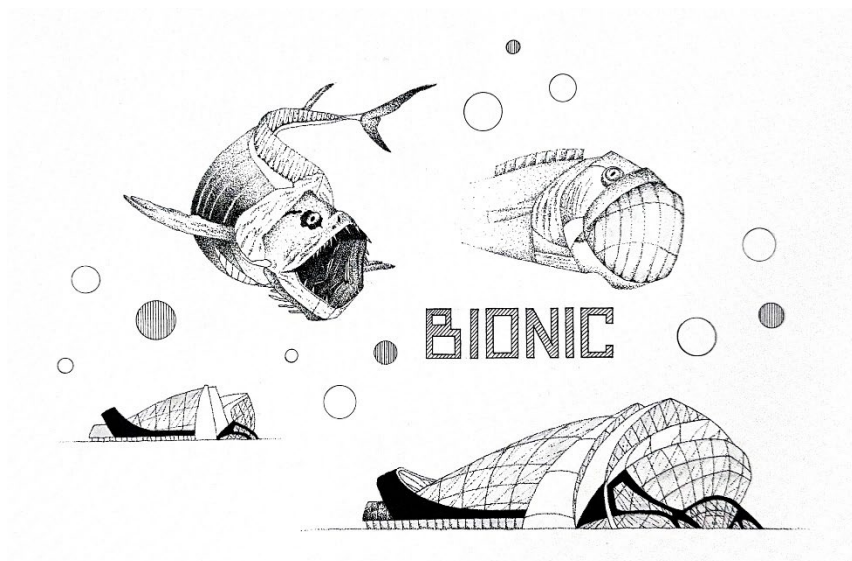

Рисунок 9.3 Біоніка (приклад 3)

Практична робота №8 Клаузура громадської споруди. A2 формат.

Мета завдання:

Розвиток навичок концептуального проектування громадських будівель. Формування у студентів розуміння основних етапів архітектурного проектування через графічну подачу планувальних, конструктивних та композиційних рішень.

Завдання:

1. Вибір громадської споруди

Студенти самостійно обирають тип громадської будівлі, наприклад:

- бібліотека,
- виставковий центр,
- культурний або освітній заклад,
- спортивний комплекс,
- адміністративна споруда тощо.

2. Обов'язкові графічні елементи на форматі A2

• План (мінімум один поверх, масштаб узгоджується).

• Фасади (головний фасад, можливі додаткові варіанти).

• Розріз (щонайменше один, для демонстрації просторового рішення).

• Генплан (ситуаційна схема розташування будівлі в міському середовищі).

• Функціональне зонування (кольорове або графічне позначення основних зон).

3. Композиційне та графічне вирішення

• Формат: A2.

• Матеріали: маркери, лінери, акварель, пастель, графіт або змішані техніки.

Графічна подача:

- Використання різних графічних технік для покращення виразності роботи.
- Поєднання кольорів, тіней, текстур та різних типів ліній.
- Подача матеріалів з урахуванням презентаційної цінності.

Очікуваний результат:

1. Розвиток професійних навичок

- Студенти навчатися швидко та ефективно створювати концептуальні ескізи громадських споруд.
- Розвинути здатність аналізувати функціональне зонування будівель.
- Зміцнити навички технічного та художнього зображення архітектурних об'єктів.

2. Підготовка до вступу на магістратуру

- Одним із випробувань на вступних іспитах є саме виконання клаузури.
- Виконання цього завдання допоможе студентам відпрацювати швидкість, якість і композиційну грамотність виконання клаузури в умовах обмеженого часу.

3. Глибше розуміння архітектурного простору

- Вміння поєднувати архітектурну графіку з функціональним аналізом будівель.
- Розвиток інтуїції щодо формоутворення та масштабування простору.

4. Презентаційні навички

- Вміння створювати графічно привабливі архітектурні рішення.
- Використання кольору, текстур, різних технік для ефективного представлення своєї концепції.

Підсумок:

Виконання клаузури громадської споруди є важливим етапом у навчальному процесі студентів-архітекторів, оскільки

дозволяє їм опанувати навички швидкого концептуального проєктування, аналізу просторових рішень та композиційного оформлення архітектурного об'єкта. Це завдання сприяє формуванню комплексного підходу до роботи з громадськими будівлями, де поєднуються функціональні, конструктивні та художні аспекти архітектури.

Однією з головних цілей є розвиток здатності швидко і лаконічно передавати архітектурну ідею через ескізи, що включають плани, фасади, розрізи та генплан. Робота над клаузурою дозволяє студентам візуально і структурно організовувати простір, аналізувати його особливості, а також демонструвати власний підхід до формоутворення. Завдяки використанню різних графічних технік, таких як маркери, лінери, акварель або змішані матеріали, студенти розвивають здатність подавати архітектурні концепції не лише з технічної, а й з художньої точки зору.

Крім того, це завдання є необхідним етапом підготовки до вступу в магістратуру, оскільки одна з частин вступних іспитів передбачає виконання клаузури в обмежений термін. Завдяки подібним практичним вправам студенти набувають досвіду швидкої, чіткої та логічно структурованої роботи над архітектурними завданнями. Навичка швидко формувати концепцію, аналізувати її та графічно презентувати має значну цінність як у навчальному процесі, так і в майбутній професійній діяльності.

Ще одним важливим аспектом є розвиток навичок презентації. Архітектор повинен не лише створювати функціональні та естетично привабливі проєкти, а й ефективно представляти їх. Використання кольору, текстур, різних типів штрихування та інших графічних засобів допомагає зробити архітектурну ідею більш виразною, зрозумілою і привабливою для потенційних замовників або журі конкурсів.

Лекційний матеріал Презентація архітектурного проєкту – оформлення та подача

Презентація – це не просто демонстрація вашої роботи, а мистецтво переконання, яке дозволяє донести ідею до клієнта, викладача чи журі. Ми зосередимося на трьох ключових аспектах: основи візуалізації та подачі проєкту, підготовка архітектурних планшетів і макетів, а також техніки створення ефектних презентацій.

1. Основи візуалізації та подачі проєкту

Візуалізація – це "обличчя" вашого проєкту. Вона має бути зрозумілою, привабливою та інформативною. У контексті архітектурної графіки подача проєкту поєднує технічну точність із творчим підходом.

Мета візуалізації:

- Передати концепцію проєкту: що ви хочете сказати своєю архітектурою?
- Показати функціональність і естетику простору.
- Викликати емоційний відгук у глядача.

Ключові принципи:

- Чіткість: Уникайте перевантаження деталями. Виділіть головне – ідею, форму, контекст.

- Композиція: Використовуйте правило третин або золотий перетин для гармонійного розміщення елементів.

- Колір: Оберіть палітру, яка підкреслює настрій проєкту (наприклад, теплі тони для житлових будинків, нейтральні – для

- Контекст: Покажіть, як будівля вписується в оточення – природу, місто чи історичний ландшафт.

Інструменти:

- Ручна графіка (олівці, маркери, акварель) додає індивідуальності.
- Цифрова візуалізація (програми на кшталт SketchUp, Lumion, Photoshop) забезпечує фотореалізм і швидкість.

Порада: Починайте з ескізу – це допоможе визначити композицію перед переходом до детальної подачі.

2. Підготовка архітектурних планшетів та макетів

Архітектурні планшети та макети – це основні носії вашої ідеї. Вони мають бути структурованими, читабельними та професійно оформленими.

Архітектурні планшети:

Структура:

- Заголовок (назва проєкту, автор, масштаб).
- Генплан або ситуаційний план – показує місце розташування.
- Плани поверхів, фасади, розрізи – технічна основа.
- Рендери або перспективи – візуалізація ідеї.
- Анотації – короткі пояснення ключових рішень.

Оформлення:

- Використовуйте єдиний стиль шрифтів (наприклад, sans-serif для сучасності).
- Залишайте "повітря" – не заповнюйте планшет до країв.
- Розташовуйте елементи за ієрархією: головне – крупніше, другорядне – дрібніше.

Розмір: Зазвичай A1 або A0 – залежить від вимог викладача чи конкурсу.

Макети:

- Матеріали: Пінокартон, дерево, акрил, папір – обирайте залежно від стилю проєкту.

Масштаб: Найпоширеніші – 1:100, 1:50 (для деталей – 1:20).

Деталізація: Не перевантажуйте макет дрібницями, але додайте ключові елементи (дерева, люди, світло), щоб оживити його.

Техніка: Поєднуйте ручну роботу з лазерною різкою для точності.

Порада: Перед здачею перевірте планшет і макет при різному освітленні – це впливає на сприйняття.

3. Техніки створення ефектних презентацій

Презентація – це ваш виступ, підкріплений візуальними матеріалами. Вона має бути логічною, захоплюючою та переконливою.

Структура виступу:

- Вступ: Коротко про ідею проєкту (1-2 речення). Наприклад: "Цей проєкт – екологічний будинок, натхненний природними формами".

- Контекст: Де і чому з'явився проєкт? Опишіть задачу чи проблему, яку він вирішує.

- Рішення: Розкажіть про ключові архітектурні ідеї (форма, матеріали, світло).

- Візуалізація: Покажіть планшети чи макет, пояснюючи, що і як працює.

- Висновок: Підсумуйте переваги проєкту та його значення.

Техніки:

- Сторітелінг: Розкажіть історію – як ідея народилася і чому вона важлива. Наприклад: "Гуляючи лісом, я помітив, як дерева фільтрують світло, і це надихнуло мене..."

- Динаміка: Починайте з загального (генплан), переходьте до деталей (розрізи, рендери).

- Візуальні ефекти: Додайте анімацію (якщо це цифрова презентація) або використовуйте світло для підсвітки макета.

- Мова жестів: Вказуйте на планшет чи макет, щоб скеровувати увагу слухачів.

- Інструменти:

- PowerPoint/Keynote для слайдів.
- 3D-анімація (наприклад, у Twinmotion) для демонстрації об'єкта в русі.
- Фізичні макети з підсвіткою для wow-ефекту.

Порада: Репетируйте виступ перед дзеркалом або друзями, щоб відчутти таймінг (зазвичай 5-10 хвилин).

4. Практичні рекомендації

- Єдність стилю: Усі елементи – від шрифтів до кольорів макета – мають виглядати як цілісна історія.

- Адаптація до аудиторії: Для клієнта – більше емоцій і простоти, для викладача – акцент на технічних деталях.

- Тестування: Перевірте, чи видно текст на планшеті з відстані 2-3 метри, і чи макет стійкий.

Висновок

Презентація архітектурного проєкту – це ваша можливість "продати" ідею. Успіх залежить від того, наскільки грамотно ви поєднаєте графічні навички з умінням подати матеріал. Планшети та макети – це ваші візуальні аргументи, а виступ – голос, який їх пояснює. Пам'ятайте: хороша подача може врятувати середній проєкт, але навіть геніальна ідея провалиться без якісної презентації.

Рисунок 10 Клаузура

Практична робота №9. Цифрові графічні прийоми: створення архітектурних схем та діаграм для проєктних подач.

Мета завдання

Розвинути навички студентів у цифровій візуалізації текстової інформації через використання сучасних програмних засобів. Допомогти їм освоїти методи перетворення текстових даних у графічні матеріали, що застосовуються в архітектурній та містобудівній практиці.

Завдання

Студенти повинні обрати певний обсяг текстової інформації, пов'язаної з архітектурним або містобудівним проєктуванням, і представити її у вигляді різних цифрових графічних схем. Це можуть бути:

- аналітичні діаграми, виконані у спеціалізованих програмах (Adobe Illustrator, InDesign, AutoCAD, Revit, ArchiCAD тощо);
- функціональні схеми будівель та територій у цифровому вигляді;
- графічне позначення технологічних процесів за допомогою інфографіки;
- структурні схеми архітектурних рішень у форматі презентаційних діаграм.

Важливо продемонструвати різні прийоми подачі інформації: від мінімалістичних схем до комплексних візуальних матеріалів із використанням кольорових акцентів, шарів, іконографіки та цифрової типографіки.

Очікуваний результат

У результаті виконання завдання студенти:

- навчаться структурувати текстову інформацію та узагальнювати її у вигляді цифрових схем та діаграм;
- оволодіють методами візуальної комунікації з використанням сучасних комп'ютерних інструментів;
- покращать свої навички роботи у графічних редакторах, програмах для креслення та візуалізації;
- зрозуміють важливість адаптації цифрових матеріалів для різних форматів – від робочої документації до презентацій для замовників.

Підсумок:

Цифрові графічні прийоми є ключовим інструментом сучасного архітектора. Вміння створювати чіткі та виразні схеми за допомогою програмних засобів дозволяє швидко та ефективно комунікувати складні концепції.

Цифрові діаграми й інфографіка допомагають зробити великі обсяги інформації зрозумілими як для фахівців, так і для клієнтів чи інвесторів. Володіння цими прийомами підвищує якість проєктних подач, розширює професійні можливості архітектора й надає конкурентні переваги.

Окрім того, студенти набувають критичного мислення та здатності аналізувати дані, виділяти головне та візуалізувати його у зручній для сприйняття формі. Використання сучасних цифрових інструментів дозволяє ефективно працювати з різними типами аудиторій: від технічних фахівців до широкої громадськості.

Таким чином, завдання сприяє формуванню у студентів комплексного підходу до архітектурної графіки: від базових креслень до високорівневої презентаційної візуалізації, що відповідає вимогам сучасної професійної практики.

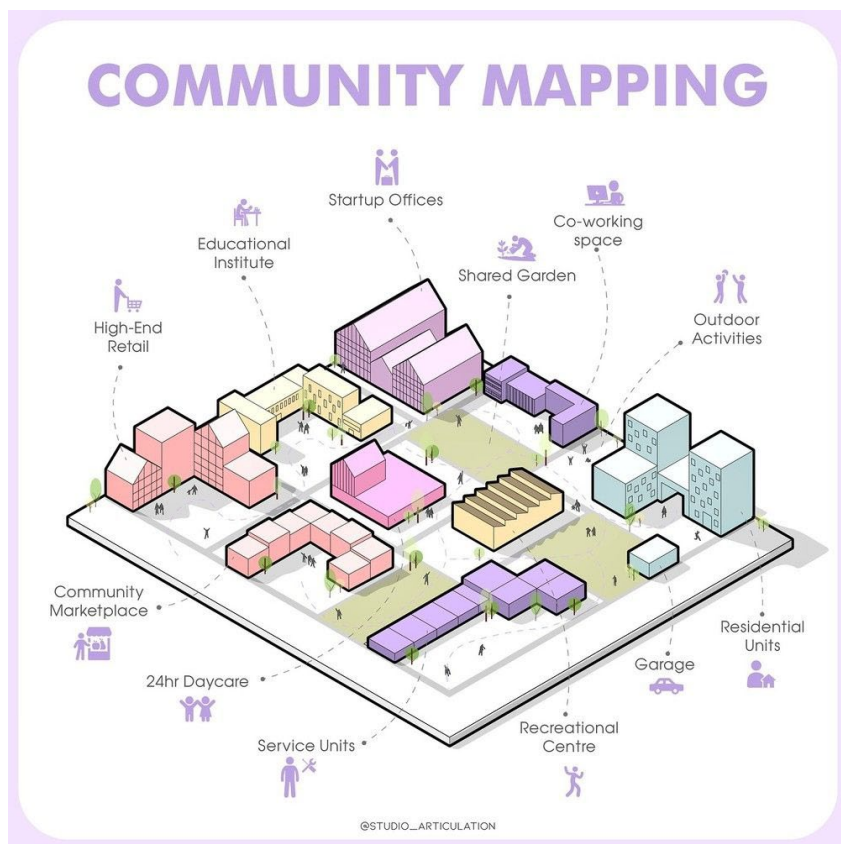

Рисунок 11.1 Цифрові графічні прийоми (приклад 1)

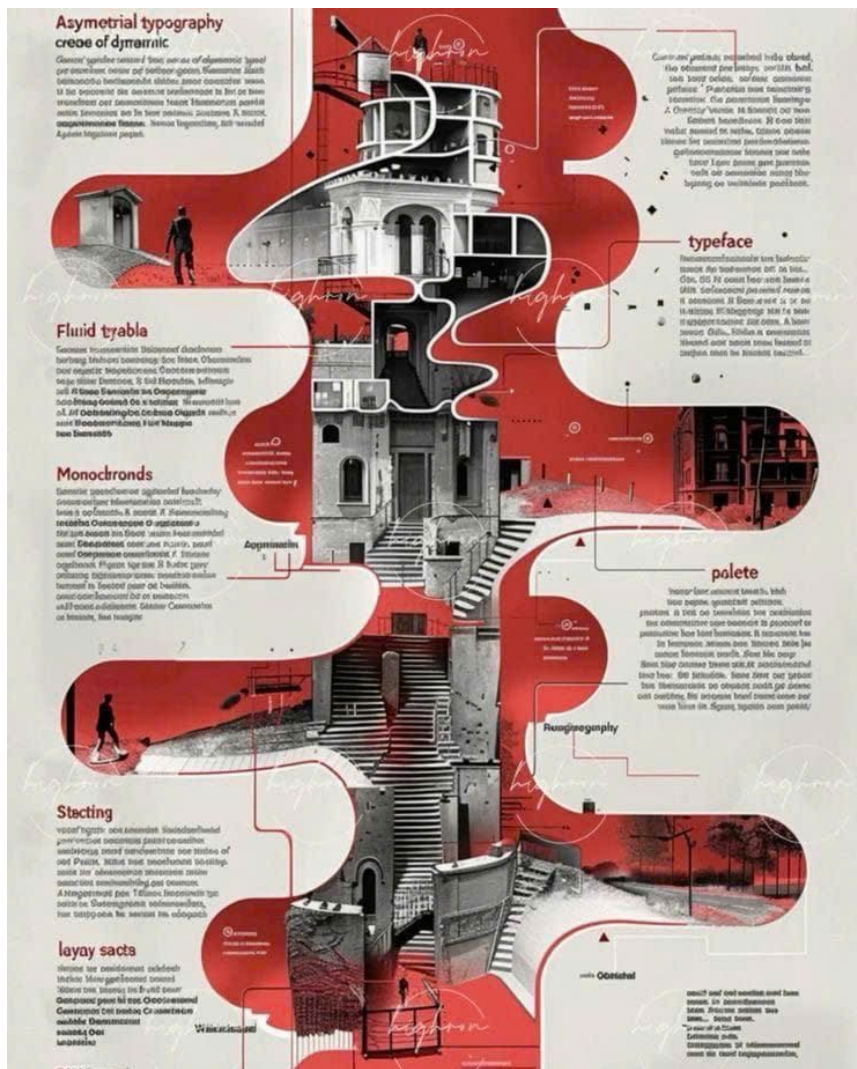

Рисунок 11.2 Цифрові графічні прийоми (приклад 2)

Практична робота №10. Цифрова стилізація власних робіт: апгрейд креслень, схем та зображень, підготовка до застосування єдиного стилю.

Мета завдання:

Сформувати у студентів навички цифрової обробки креслень, схем та зображень із застосуванням єдиного стилістичного підходу. Завдання розвиває вміння гармонізувати різні види графічних матеріалів курсового проєкту, створювати цілісну візуальну подачу, що відповідає сучасним принципам архітектурної графіки, композиції та айдентики.

Завдання:

Студенти виконують стилізацію власних креслень, схем і зображень на комп'ютері (у графічних редакторах – Adobe Photoshop, Illustrator, InDesign, CorelDRAW або аналогах). У процесі роботи вони мають:

- Проаналізувати склад подачі курсового проєкту (плани, фасади, розрізи, схеми, діаграми, візуалізації).
- Обрати єдину стилістику подачі (колірна палітра, графічні акценти, шрифти, товщина ліній, фон, позначки).
- Виконати цифровий апгрейд креслень: привести лінії, масштаби та позначення до єдиного стандарту.
- Відпрацювати стилізацію схем і діаграм (пиктограми, кольорові коди, структурування інформації).
- Узгодити зображення та візуалізації з графічною мовою креслень.
- Підготувати підсумкову планшетну подачу у форматі A2–A1 з використанням обраного стилю.

Очікуваний результат:

У результаті виконання завдання студенти:

- Засвоять принципи цифрової обробки архітектурної графіки.
- Навчатися підбирати та узгоджувати кольори, шрифти, стилі та символіку в межах одного проєкту.
- Отримують навички гармонізації різнорідних графічних матеріалів (плани, фасади, схеми, візуалізації).
- Зрозуміють значення стилістичної єдності в професійній подачі архітектурних робіт.
- Розвинуть вміння працювати з сучасними цифровими інструментами та трендами візуальної комунікації.

Підсумок:

Єдина стилістика оформлення архітектурного проєкту формує його професійну якість, цілісність та впізнаваність. Узгодженість кольорів, шрифтів, графічних прийомів і структури подачі дозволяє студенту не лише презентувати власні ідеї зрозуміло та сучасно, а й підготуватися до реальних вимог архітектурної практики.

Успішна подача має бути:

- Цілісною – усі елементи (креслення, схеми, візуалізації) мають виглядати як частини одного проєкту.
- Гармонійною – кольори, шрифти, лінії та пропорції узгоджені між собою.

- Читабельною – інформація легко сприймається, акценти виділені логічно.
- Актуальною – стилізація відповідає сучасним тенденціям архітектурної графіки.
- Гнучкою – підготовлена для презентації як у друкованому, так і в цифровому форматі.

Це завдання допоможе студентам зрозуміти, як перетворити окремі графічні матеріали у цілісну візуальну концепцію, підняти якість подачі на професійний рівень та зробити свої роботи конкурентними у сфері архітектури та дизайну.

Architecture Presentation Board

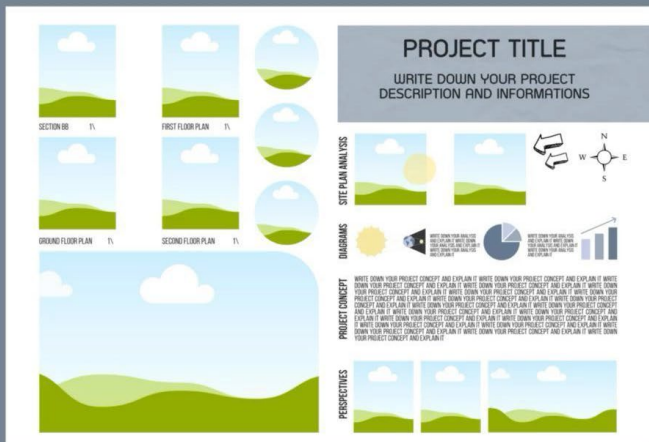

Рисунок 12.1 Цифрова стилізація власних робіт (приклад 1)

Рисунок 12.2 Цифрова стилізація власних робіт (приклад 2)

Рисунок 12.3 Цифрова стилізація власних робіт (приклад 3)

Еjemplo No. 2

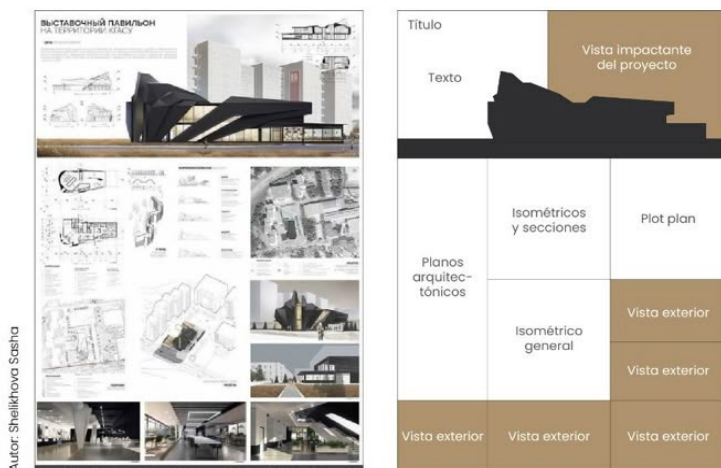

Рисунок 12.4 Цифрова стилізація власних робіт (приклад 4)

Практична робота №11. Створення архітектурної ідентичності: візуальний стиль проєкту (шрифт, колір, графіка) та застосування його до власних матеріалів

Мета завдання:

Сформувати у студентів розуміння принципів архітектурної ідентичності та навчити їх створювати власний візуальний стиль проєкту. Завдання розвиває вміння гармонійно підбирати шрифти, кольорову палітру та графічні елементи для узгодження всіх матеріалів курсової чи дипломної роботи в єдиній стилістиці.

Завдання:

Студенти мають розробити та застосувати власну систему архітектурної ідентичності для подачі проєкту. У процесі роботи вони повинні:

- Обрати концепцію візуального стилю, що відповідає темі проєкту.
- Сформувати палітру кольорів (основні та акцентні).
- Визначити систему шрифтів (заголовки, підзаголовки, основний текст, підписи).
- Продумати графічні прийоми (лінії, плашки, піктограми, умовні позначки).
- Використати ці елементи для стилізації креслень, схем, візуалізацій та пояснювального тексту.
- Оформити фінальну планшетну подачу у форматі A2–A1, де всі матеріали будуть витримані в єдиній графічній системі.

Очікуваний результат:

У результаті виконання завдання студенти:

- Зрозуміють, як формується архітектурна айдентика через візуальні елементи.
- Навчатися створювати та застосовувати власну систему кольорів, шрифтів і графіки.
- Засвоять принципи стилістичної цілісності в архітектурній подачі.
- Отримають досвід уніфікації різних матеріалів проєкту (плани, фасади, діаграми, візуалізації).
- Розвинуть дизайнерське мислення та відчуття візуальної комунікації.

Підсумок:

Архітектурна ідентичність проєкту — це більше, ніж графічне оформлення. Це цілісна система, яка створює впізнаваний образ, допомагає виразити ідею проєкту та забезпечує його професійну презентацію. Єдиний візуальний стиль робить матеріали проєкту зрозумілими, сучасними та конкурентними.

Успішна архітектурна айдентика має бути:

- Цілісною – усі матеріали мають сприйматися як єдина система.
- Гармонійною – кольори, шрифти й графічні елементи узгоджені.
- Функціональною – стиль не ускладнює сприйняття, а підсилює його.

- Адаптивною – добре виглядає у друці, на планшетах, у цифровій презентації.
- Сучасною – відповідає актуальним тенденціям архітектурної графіки.

Це завдання дає студентам можливість відчувати себе не лише архітекторами, а й дизайнерами, які формують візуальну мову свого проєкту, роблячи його впізнаваним і стильним.

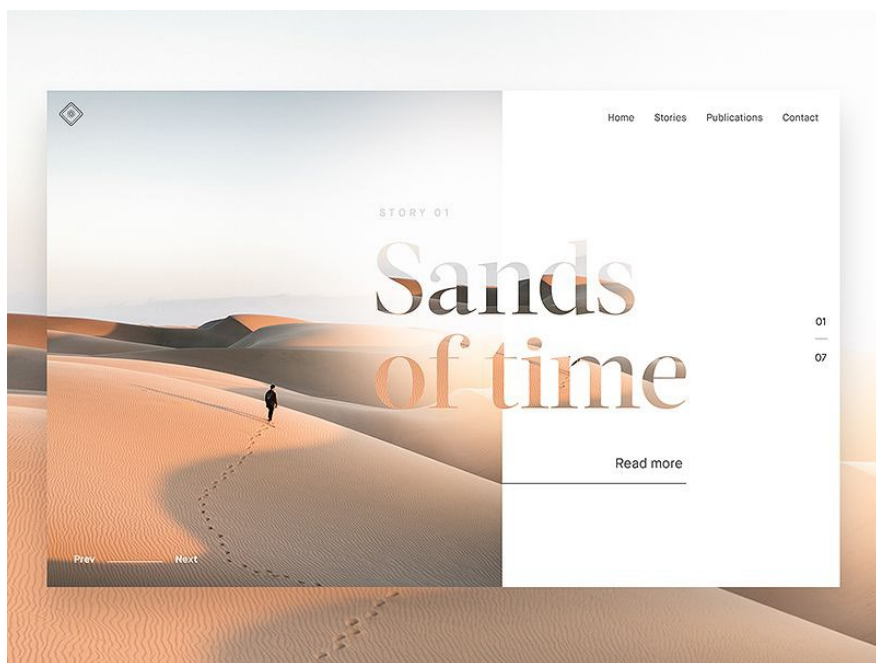

Рисунок 13.1 Створення архітектурної ідентичності (приклад 1)

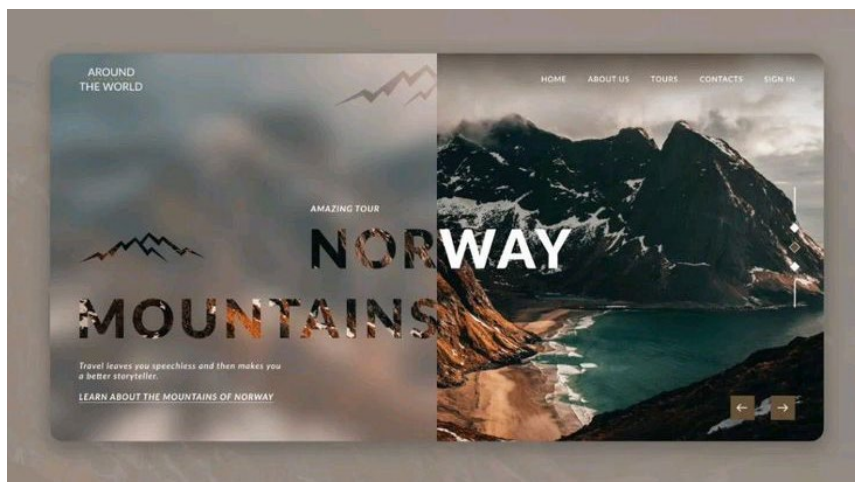

Рисунок 13.2 Створення архітектурної ідентичності (приклад2)

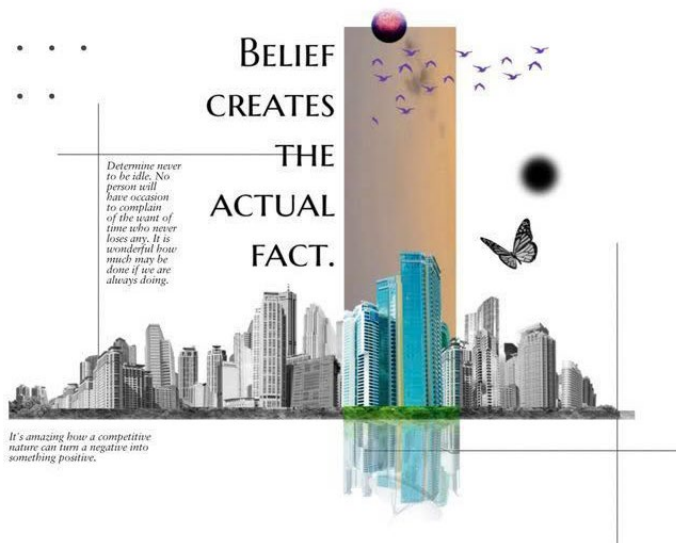

Рисунок 13.3 Створення архітектурної ідентичності (приклад 3)

#Extra
Story
Visual

12 august 20
23

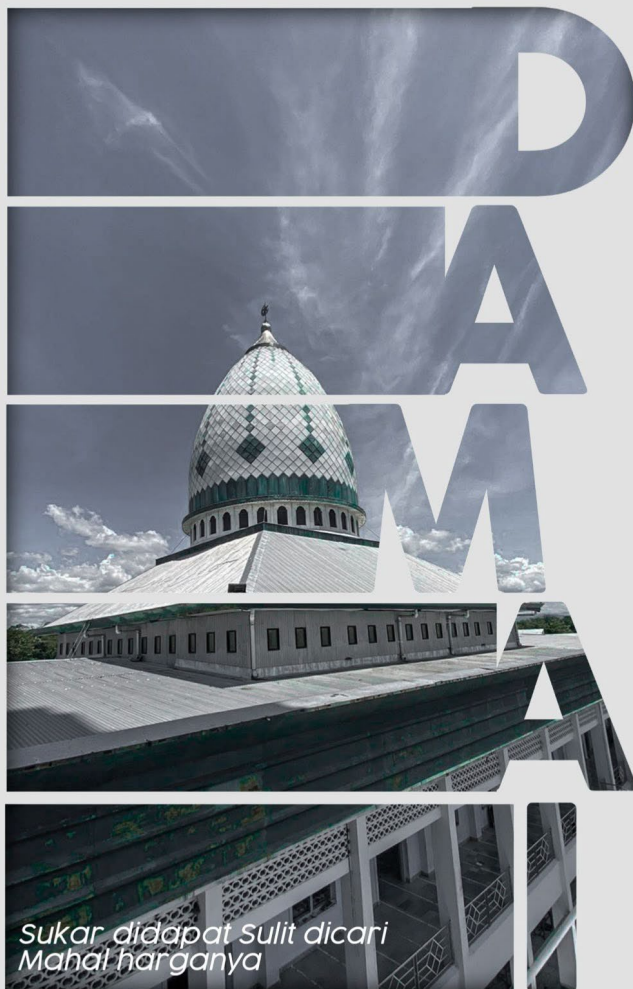

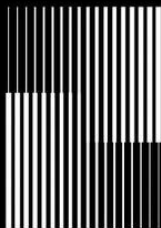
Рисунок 13.4 Створення архітектурної ідентичності (приклад 4)

THE OF

IN EVERY GREAT BUILDING,
THERE RESIDES A SPIRIT THAT
SPEAKS TO THE HUMAN
HEART

SOUL

THE SOUL OF A
STRUCTURE IS
THE INTANGIBLE
QUALITY THAT
CONNECTS IT TO
PEOPLE ON A
DEEPER LEVEL,
EVOKING
EMOTIONS,
MEMORIES, AND
A SENSE OF
BELONGING

A STRUCTURE

Рисунок 13.5 Створення архітектурної ідентичності (приклад 5)

Практична робота №12. Формування портфоліо архітектора: об'єднання усіх матеріалів попередніх робіт у єдину графічну презентацію.

Мета завдання:

Сформувати у студентів навички систематизації та узгодженого представлення власних робіт у форматі професійного портфоліо. Завдання розвиває вміння відбирати найкращі матеріали, оформлювати їх у єдиній стилістиці, застосовувати принципи графічного дизайну та візуальної комунікації для створення конкурентоспроможного архітектурного портфоліо.

Завдання:

Студенти мають створити портфоліо, що включає їхні попередні навчальні або творчі роботи. У процесі вони повинні:

- Визначити цільове призначення портфоліо (навчальне, конкурсне, для працевлаштування).
- Відібрати роботи, що найкраще демонструють їхній рівень та індивідуальний стиль.
- Виробити єдину стилістику подачі (шрифт, кольори, верстка, графіка).
- Узгодити різні матеріали (креслення, ескізи, візуалізації, схеми) у єдиній системі.
- Оформити портфоліо у вигляді цифрового PDF-документу або друкованої версії (A3, A4).
- Продумати структуру: титульна сторінка, зміст, розділи за темами чи проектами.

Очікуваний результат:

У результаті виконання завдання студенти:

- Зрозуміють принципи формування архітектурного портфоліо.
- Отримають навички структуризації матеріалів та відбору найцінніших робіт.
- Засвоять правила верстки та стилізації в архітектурній презентації.
- Навчатися гармонізувати різномірні графічні матеріали у спільній системі.
- Сформують власне професійне портфоліо, придатне для подачі у ВНЗ, на конкурси чи у бюро.

Підсумок:

Портфоліо архітектора — це не просто зібрані роботи, а цілісна візуальна історія про професійний розвиток і дизайнерське мислення автора. Важливо не лише показати якість виконаних креслень чи візуалізацій, але й представити їх у зрозумілій, сучасній і гармонійній формі.

Успішне портфоліо має бути:

- Добре структурованим – логічна послідовність робіт, чіткі розділи.
- Єдиним за стилем – одна палітра, шрифти, графіка.
- Лаконічним – відібрані лише найкращі проекти, без перевантаження.

- Читабельним – зрозумілі креслення, ясні діаграми, чистий дизайн.
- Представницьким – підкреслює сильні сторони студента як архітектора.

Це завдання допомагає студентам навчитися не лише виконувати проекти, а й презентувати їх професійно, що є ключовою навичкою у сучасній архітектурній практиці.

Рисунок 14.1 Формування портфолію архітектора (приклад 1)

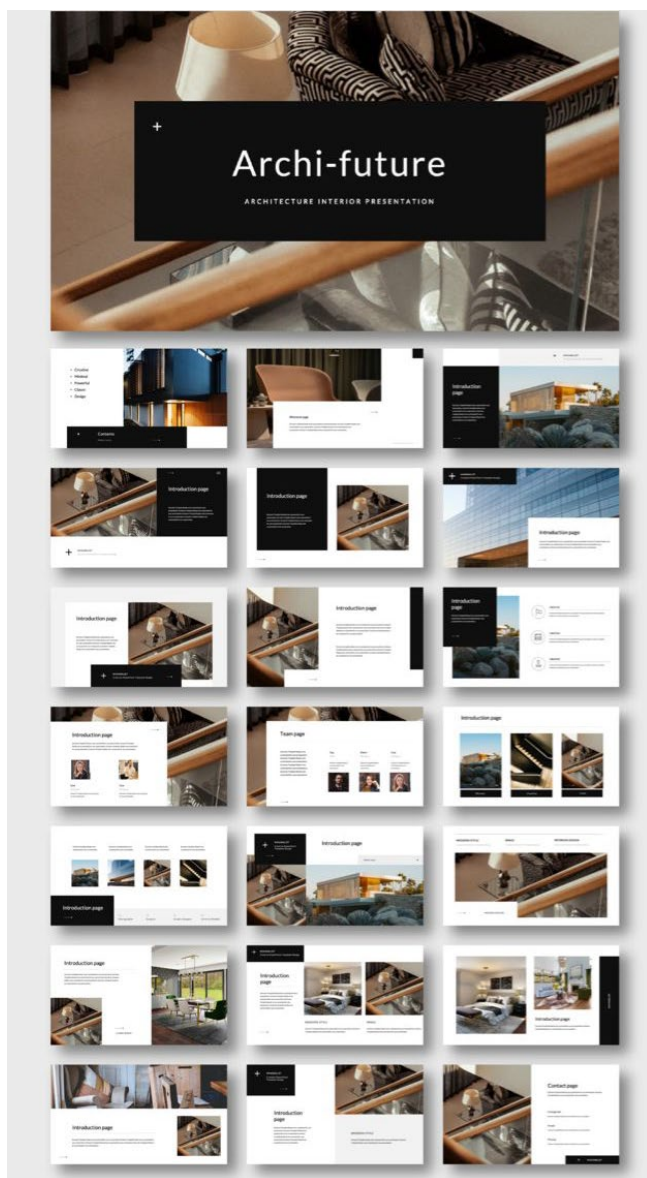

Рисунок 14.2 Формування портфоліо архітектора (приклад 2)

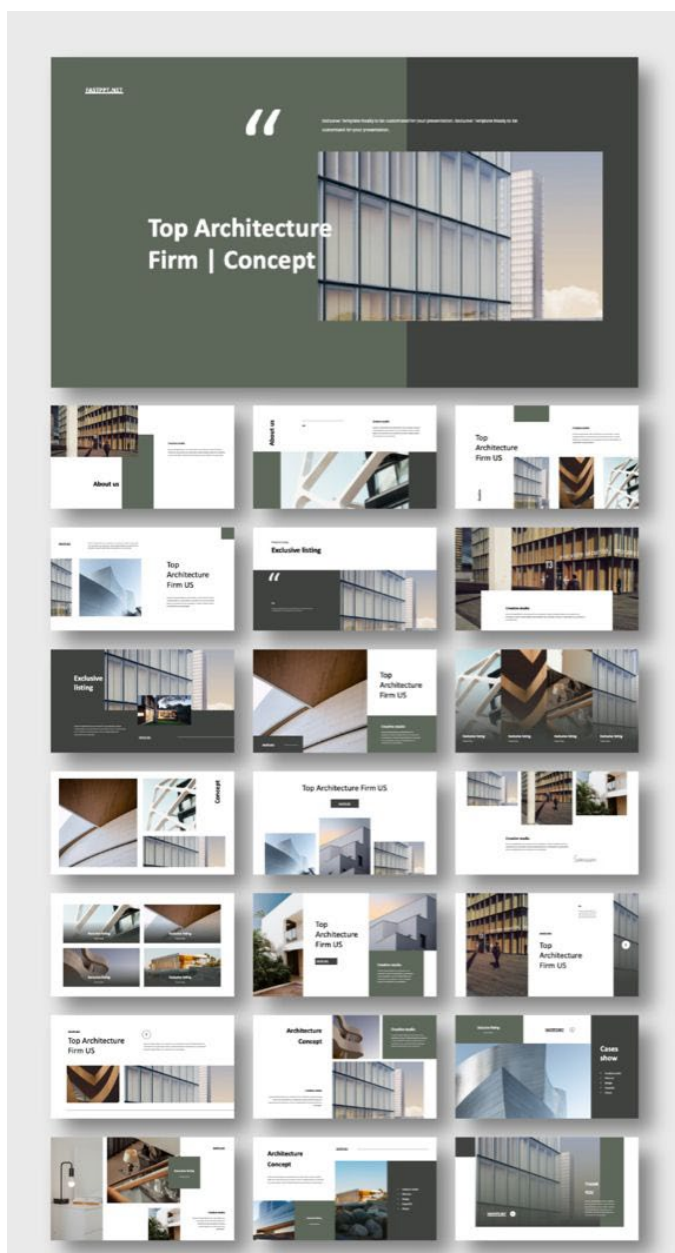

Рисунок 14.3 Формування портфолію архітектора (приклад 3)

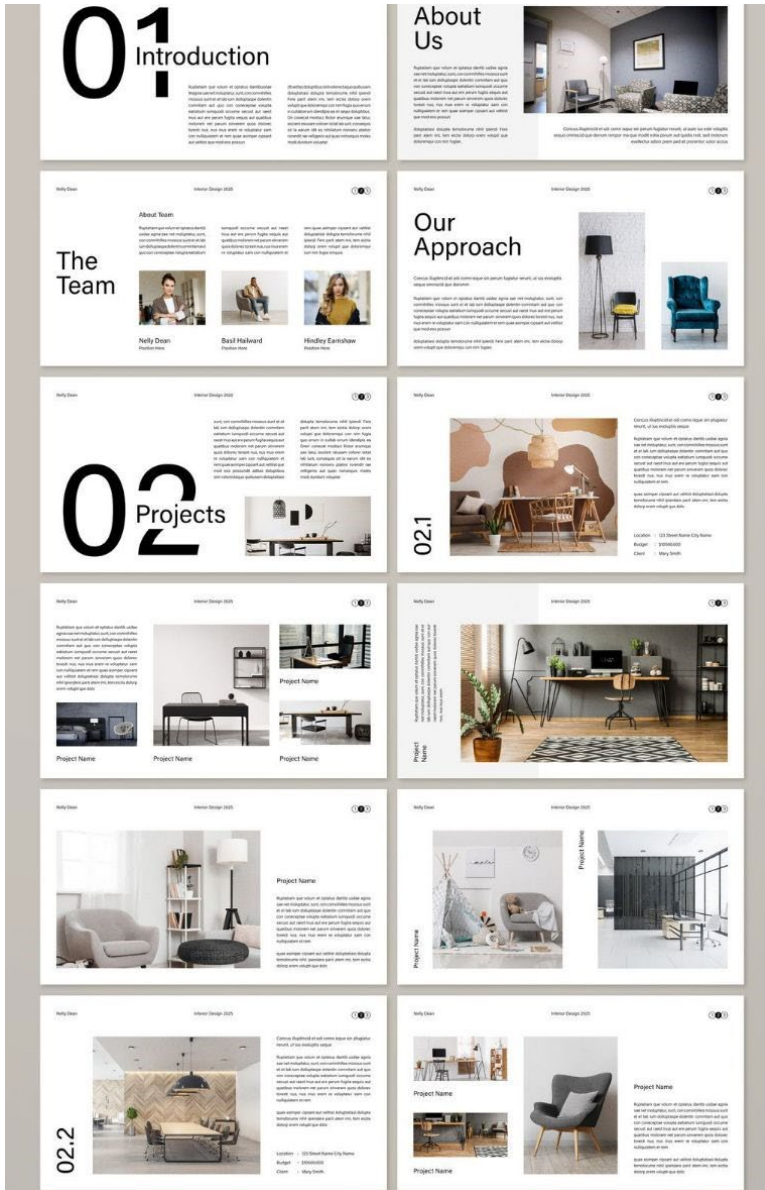

Рисунок 14.4 Формування портфоліо архітектора (приклад 4)

Список використаної літератури

1. Ідак Ю. В., Клименко Т. М., Лясковський О. Й. Основи об'ємно-просторової композиції : навч. посіб. 2-ге вид., доп. — Львів : Львівська політехніка, 2020. — 212 с.
2. Ремізова Т. В. Художні методи архітектурної композиції : навч. посіб. — Харків : ХНУБА, 2023. — 112 с.
3. Деревянчук О.В., Домініков М.М., Кравченко Г.О.Д 36 Нарисна геометрія та інженерна графіка: навч. посібник. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 208 с. ISBN 978-966-423-793-9
4. Основи архітектурної графіки : навч. посібник / А. О. Радченко, О. Ю. Усачова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. — Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. — 248 с
5. Графіка-креслення : навч. посібник / О. В. Кащенко та ін. — Київ : КНУБА, 2015. — 158 с
6. Нарисна геометрія та основи архітектурної графіки: Навчальний посібник/ С.І. Пустюльга, В.Р. Самостян — Луцьк: Вежа, 2020. — 318 с.

Навчальне видання

НАРИСНА ГЕОМЕТРІЯ ***(архітектурна графіка)***

*Методичні вказівки та завдання
до виконання практичних робіт
для студентів спеціальності
G17 «Архітектура та містобудування»
3 семестр*

Укладачі: *К.А. Рєзанова, О.В. Овсієнко,*

Підписано до друку 04.05.2026. Формат 60х84/16.
Електронне видання.
Ум.-друк. арк. 5,0. Обл.-вид. арк. 5,4. Зам. Н-049.
Видавництво Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
58002, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2
e-mail: ruta@chnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №891 від 08.04.2002 р.

НАРИСНА ГЕОМЕТРІЯ

АРХІТЕКТУРНА ГРАФІКА